

gemeente **Oosterhout**

Financieel perspectief 2020 / 2021

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding en leeswijzer	3
2. Financieel perspectief	5
2.1. Financiële positie gemeente Oosterhout	5
2.2. Financiële stresstest gemeenten	5
2.3. Uitgangspunt voor meerjarendoorkijk vanaf 2021	7
3. Eerste concernrapportage 2020.....	8
3.1 Samenvatting verwachte financiële resultaten 2020	8
3.2 Rapportage per programma.....	10
Programma 1: Burger en bestuur.....	10
Programma 2 Sociaal Domein	11
Programma 3 Werkgelegenheid & economie	14
Programma 4 De levendige gemeente	15
Programma 5 Ruimte & ontwikkeling	16
Programma Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	20
Personele kosten (PBS)	23
Kapitaallasten	24
4. Financiële impact van Corona.....	25
5. Uitgangspunten begroting 2021-2024.....	28
6. Autonome ontwikkelingen vanaf 2021	30
7. Algemene uitkering.....	33
8. Financieel totaalbeeld	35
Bijlage 1 Administratieve begrotingswijzigingen.....	36
Bijlage 2 Actualisaties begroting.....	37
Bijlage 3 Uitkomsten financiële stresstest	38
Bijlage 4 Financiële effecten Coronacrisis	47

1. Inleiding en leeswijzer

Inleiding

Hierbij bieden wij u de nota Financieel perspectief 2020/2021 aan. Deze nota is niet hetzelfde als de traditionele Perspectiefnota die u jaarlijks van ons ontvangt. Reeds eerder hebben we met u gecommuniceerd dat we geen 'traditionele' perspectiefnota konden opstellen vanwege de grote onzekerheid waarin de Coronacrisis ons heeft ondergedompeld.

De Coronacrisis stelt ons voor nieuwe en andere uitdagingen dan waar we vanuit het bestuursakkoord mee aan de slag zijn gegaan.

De Coronacrisis heeft ook voor veel onzekerheid en onduidelijkheid op financieel vlak gezorgd. We zullen deze onzekerheid voorlopig moeten accepteren en we hopen dat er in de tweede helft van het jaar langzaam meer duidelijkheid op het financiële vlak komt. Vragen als: Hoe ontwikkelt het Coronavirus zich? Welke maatregelen gaat het Rijk nemen? Welke kosten worden vergoed? De wetenschap dat we hierdoor het lopende jaar 2020 al niet goed kunnen overzien, maakt het ook lastig om een goed onderbouwde begroting te maken voor de volgende jaren.

Stil zitten en afwachten is echter geen optie. Het doel van de van deze nota is tweeledig. Enerzijds willen wij u informeren over de financiële stand van zaken van het lopende jaar 2020, mede in het licht van de gevolgen van de Coronacrisis. Anderzijds willen we u als raad in staat te stellen om, voorafgaand aan de begrotingsvoorbereiding, u uit te spreken over de verwachtingen die u heeft en de kaders die u aan ons wilt meegeven voor de concept-begroting 2021-2024. Dit uiteraard tegen de achtergrond van de huidige omstandigheden, de beschikbare middelen en de strategische koers van de stad en de organisatie voor de komende jaren.

In financiële zin behoeft een nota als deze, anders dan een begroting, niet sluitend te zijn. Wel dient er een reëel inhoudelijk en financieel perspectief te worden vastgesteld op basis waarvan wij u in het najaar de begroting kunnen presenteren. Wij nodigen u uit om, tegen de achtergrond van de inhoud van deze nota, de Toekomstvisie Oosterhout 2030 en de resultaten van de Corona Impact Analyse Oosterhout, uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Leeswijzer

Deze nota begint in hoofdstuk 2 met een schets van het uitgangspunt van de gemeente Oosterhout bij het opstellen van dit financieel perspectief.

Hoofdstuk 3 bevat de 1^e concernrapportage 2020. Deze geeft een doorkijk op het verwachte financiële resultaat over het jaar 2020. Hierbij zijn de Corona-effecten, daar waar mogelijk, er zoveel mogelijk uitgefilterd. Een aantal ontwikkelingen die wij in de 1^e corap 2020 zien, zullen ook een doorwerking hebben naar de jaren 2021 en verder.

In hoofdstuk 4 gaan we in op de verschillende beleidsterreinen binnen de gemeente Oosterhout waar de Coronacrisis impact gaat hebben en tevens wordt d.m.v. scenario's een indicatie gegeven van de verwachte financiële impact van de Coronacrisis op de gemeente Oosterhout (Bijlage 3).

In hoofdstuk 5 worden de uitgangspunten voor de begroting 2021-2024 aangegeven. Dit bevat de verwachtingen met betrekking tot de loon- en prijsontwikkeling en de financiële uitgangspunten vanuit het bestuursakkoord.

Hoofdstuk 6 bevat een aantal ontwikkelingen die wij als gemeente op ons af zien komen voor de jaren 2021 en verder. Veelal zijn dit wettelijke ontwikkelingen waar wij mee aan de slag zullen moeten en die extra capaciteit en geld gaan kosten.

Hoofdstuk 7 bevat de ontwikkelingen rondom de Algemene uitkering voor het lopende jaar 2020 en meerjarig vanaf 2021. Hierbij wordt nogmaals opgemerkt dat vanaf 2022 een herverdeling van het gemeentefonds is aangekondigd, maar dat dit nog niet verwerkt is in deze cijfers.

Hoofdstuk 8: samenvatting in financiële zin.

Begin oktober bieden wij u de begroting 2021-2024 aan. Tot die tijd hebben wij de gelegenheid om ruimte te vinden, onze stuurmogelijkheden in kaart te brengen en met u in gesprek te gaan waar het anders kan. Ondanks alle onzekerheid waarmee wij allen geconfronteerd worden, zien wij daar naar uit. Ondertussen bereiden we de komende maanden met ambitie en nuchterheid een meerjarenbegroting voor die bijdraagt aan de Oosterhoutse samenleving.

2. Financieel perspectief

2.1. Financiële positie gemeente Oosterhout

De basis voor het opstellen van deze nota is de meerjarenbegroting 2020-2023. Mede dankzij de door de raad bekrachtigde Zero Based Budgetting-operatie, welke bijna € 2,6 miljoen ruimte opleverde, is het gelukt om een positief sluitende begroting voor 2020 aan te leveren. Dit terwijl 265 gemeenten (van de 355) in Nederland een begroting 2020 met een exploitatietekort hebben vastgesteld. Tezamen lopen deze tekorten voor gemeenten in 2020 op tot circa € 1 miljard. Door tijdig op de (landelijke) ontwikkelingen te participeren heeft de gemeente Oosterhout een goed financieel uitgangspunt voor de toekomst.

Onze gemeente kenmerkt zich ook als gemeente die financieel gezond is, terughoudend met het nemen van grote (financiële) risico's en goed anticipeert op ontwikkelingen. Deze werkwijze heeft ons veel financiële stabiliteit en mogelijkheden gebracht. Hoewel we in 2017 en 2018 een negatief rekeningresultaat kende vanwege de tekorten in het sociaal domein, zijn deze tekorten per saldo beperkt gebleven door overschotten op andere domeinen. Het sociaal domein is dan ook de reden dat vele gemeenten de afgelopen jaren financieel in zwaar weer terecht zijn gekomen. BDO noemt het in haar landelijke benchmark 2020 een 'financiële veenbrand'. Op basis van een analyse van de begrotingen 2020 van Nederlandse gemeenten blijkt dat er tekort van ruim € 1 miljard voorzien wordt.

Dit alles heeft er mede toe geleid dat de gemeente Oosterhout in de benchmark Nederlandse gemeenten 2020, met het cijfer 9, op de derde plek is geëindigd van de financieel best presterende Nederlandse gemeenten in de grootteklasse 50.000-100.000 inwoners. De uitgangssituatie van de gemeente Oosterhout is dan ook goed te noemen.

Echter doordat er de afgelopen jaren diverse bezuinigingsrondes zijn doorgevoerd zijn er keuzes gemaakt die steeds ingrijpender van aard waren. Eerst is de lucht uit de budgetten gehaald, vervolgens is het 'laaghangend fruit' geplukt en ook de kaasschaafmethode is meer dan eens toegepast. Er zijn steeds weer nieuwe taakstellingen opgelegd en uiteindelijk is ook gesneden in het voorzieningenniveau. En dit terwijl in de praktijk het ambitieniveau alsmaar is toegenomen.

Voorzichtigheid blijft daarom geboden de komende jaren. Dit niet in de laatste plaats vanwege de geplande herijking van het gemeentefonds, welke voor onze gemeente vanaf 2022 vrijwel zeker nadelige gevolgen zal hebben. De druk op middelen zal de komende jaren dus verder gaan toenemen.

2.2. Financiële stresstest gemeenten

Voor gemeenten is een eigen stresstest ontwikkeld. Deze stresstest geeft door middel van indicatoren inzicht in de financiële status en weerbaarheid. Bij de perspectiefnota 2020 hebben we deze stresstest voor de eerste keer voor Oosterhout ingevuld en toegevoegd. De meerwaarde van de test zit vooral ook in het periodiek invullen van de stresstest, zodat op alle indicatoren een trend zichtbaar wordt en geanalyseerd kan worden. Daarom hebben wij deze stresstest ook dit jaar weer uitgevoerd en hieronder toegevoegd. De uitkomst van de test staan in de vorm van een dashboard in onderstaande figuur. In bijlage 3 bij deze nota zijn de onderliggende cijfers bij deze scores en de ontwikkeling ten opzichte van voorgaande jaren opgenomen.

Indicategroep	Indicator	Voldoende	Neutraal	Onvoldoende
1. Kengetallen BBV	1.1. Schuldratio	< 50%	50% - 80%	> 100%
	1.2. Solvabiliteitsratio	> 80%	30% - 80%	< 30%
	1.3. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
	1.4. Grondexploitatie	-	-	-
	1.5. Belastingcapaciteit	< 100%	100%	> 100%
2. Schuldpositie (vreemd vermogen)	2.1. Netto schuld / exploitatie (netto schuldquote)	< 90%	90% - 130%	> 130%
	2.2. Netto schuld per inwoner	> 10% onder landelijk gemiddelde	Tot 10% afwijking van landelijk gemiddelde	> 10% boven landelijk gemiddelde
	2.3. Schuldevolutie	> 5% afname	Min 5% tot plus 5%	> 5% toename
	2.4. Netto rentelasten / exploitatie	< 1% van de exploitatie	1% tot 3%	> 3% van de exploitatie
3. Reservepositie (eigen vermogen)	3.1. Ratio weerstandsvermogen	> 1,5	1,0 tot 1,5	< 1,0
	3.2. Mogelijkheden om weerstandscapaciteit te verbeteren	Mogelijkheden om de ratio te verbeteren tot > 1,5	Mogelijkheden om de ratio te verbeteren tot 1,0 tot 1,5	Mogelijkheden om de ratio te verbeteren tot < 1,0
	3.3. Mutatie reserves	-	-	-
4. Grondexploitaties	4.1. Afhankelijkheid Grex voor sluitende begroting	Niet afhankelijk		Wel afhankelijk
	4.2. Winstverwachting Grex'en.	Positieve winstverwachting		Geen positieve winstverwachting
	4.3. Algemene reserve grondbedrijf	Reserve > risico's	Reserves 95% - 100% van de risico's	Reserves < 95% risico's
	4.4. Nog te realiseren baten en lasten BIE	Baten en lasten / BIE < 2	Waarde tussen 2 en 3	Baten en lasten / BIE > 3
5. Leningen, garantstellingen en borgstellingen	5.1. Zekerheden leningen, garantstellingen en borgstellingen	> 95% zekerheden	90% - 95% zekerheden	< 90% zekerheden
6. Meerjarig onderhoud kapitaalgoederen	6.1. Toereikendheid budgetten	Geen extra budget nodig	0% < Extra benodigd budget < 1%	Extra benodigd budget > 1% exploitatie
7. Lokale lasten	7.1. Lokale lastendruk	> 5% lager dan gemiddeld	Gemiddelde lastendruk	> 5% hoger dan gemiddeld
	7.2. Onbenutte belastingcapaciteit OZB	Onbenutte belastingruimte > 0,25% exploitatie	Onbenutte belastingruimte >0 en <0,25%	Geen onbenutte belastingdruk

	7.3. Derving OZB i.v.m. leegstand	Derving OZB < 1% OZB Niet woningen	1% < Derving OZB niet woningen <5%	Derving OZB > 5% OZB niet woningen
	7.4. Kostendekkendheid leges	Extra ruimte > 1% exploitatietotaal	Extra ruimte tussen 0% en 1% van exploitatie	Geen ruimte in tarieven
8. Meerjarig financieel evenwicht	8.1. Ombuigingen / taakstellingen	< 1% van begrotingstotaal nog in te vullen	1% tot 2% begrotingstotaal nog in te vullen	> 2% begrotingstotaal nog in te vullen
	8.2. Verhouding structurele / incidentele baten en lasten	> 100% structurele lasten afgedekt met structurele baten	98% tot 100% structurele lasten afgedekt met structurele baten	< 98% structurele lasten afgedekt met structurele baten
	8.3. Meerjarig sluitende begroting	Alle jaren sluitend	1 ^e of 4 ^e jaar sluitend	1 ^e of 4 ^e jaar niet sluitend
	8.4. Afhankelijkheid van inkomsten van het Rijk	-	-	-

2.3. Uitgangspunt voor meerjarendoorkijk vanaf 2021

De begroting 2020 is het uitgangspunt voor het nieuw op te stellen financiële kader. Bij de begrotingsbehandeling 2020 zijn nog de volgende amendementen en wijzigingen verwerkt in de meerjarenbegroting 2020-2023:

- Amendement parkeerfonds (03A7). Hierbij is het budget voor parkeerhandhaving met € 100.000 structureel verlaagd.
- Amendement Bezuiniging evenementen (03A5). Hierbij zijn de bezuinigingen op de evenementen met ingang van 2021 teruggedraaid (€ 41.000).
- Amendement Scouting Erasmus (03A2b). Hierbij is eenmalig € 75.000 beschikbaar gesteld voor de renovatie van de accommodatie van scouting Erasmus.
- Raadsvoorstel tarief afvalstoffenheffing (ZN194446). Hierbij is € 150.000 in de voorziening afvalstoffenheffing gestort om de tarieven voor de inworp in de ondergrondse container te matigen.

Na de verwerking hiervan in de begroting 2020 sluit deze in meerjarenperspectief met de volgende saldi:

(bedragen * € 1.000, - = voordeel)

Exploitatie	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	160.933	150.795	152.833	151.169
Baten	159.534	148.271	149.013	148.253
Subtotaal programma's	1.400	2.525	3.820	2.917
Storting in reserves	2.138	15.977	2.610	1.123
Onttrekking aan reserves	4.806	18.600	5.203	3.487
Resultaat	-1.268	-97	1.227	552
	voordeel	voordeel	nadeel	nadeel

3. Eerste concernrapportage 2020

Tussentijds wordt de voortgang op de programmabegroting via een tweetal concernrapportages gerapporteerd aan de raad. Deze rapportages zijn vooral financieel van aard. De begroting 2020 is rondom het zomerreces van 2019 opgemaakt. Belangrijke ontwikkelingen (vanuit rijk, provincie, wettelijke en onvoorziene ontwikkelingen) die na deze datum bekend geworden zijn, dienen alsnog tegen de lopende begroting gehouden te worden.

Het financiële beeld uit deze rapportage is **€ 1.868.000 voordelig** ten opzichte van de begroting. Dit is het beeld exclusief de financiële gevolgen van de corona. De begroting na wijziging 2020 sluit met een voordelig saldo van € 1.268.000, waardoor we naar verwachting 2020 sluiten met een **voordelig saldo van € 3.136.000**.

Middels deze rapportage wordt voorgesteld om een tweetal begrotingswijzigingen op te stellen. De eerste wijziging betreft het administratief overhevelen van budgetten en is per saldo neutraal (bijlage 1).

De tweede wijziging betreft een actualisatie van de begroting voor de bijstellingen binnen de algemene uitkering, en de aanpassingen op basis van collegebesluiten betreffende de bijdragen aan het dierenasiel en aan museum "Op Stelten" (bijlage 2).

3.1 Samenvatting verwachte financiële resultaten 2020

Er wordt op het moment van het opstellen van deze concernrapportage een voordelig resultaat verwacht van in totaal € 1.868.000 voor 2020 ten opzichte van de begroting 2020. Dit is het financiële beeld exclusief de gevolgen van de corona.

De grootste voordelen betreffen :

- Kapitaallasten € 2.100.000;
- Beheer gronden en gebouwen € 1.500.000;
- Algemene uitkering € 566.000;
- Onroerende zaakbelasting € 400.000;
- Re-integratie € 200.000.

Hiermee wordt een voordeel verklaard van € 4.766.000.

De grootste nadelen betreffen :

- WMO hulp bij huishouden € 1.300.000;
- Jeugdzorg € 500.000;
- Vennootschapsbelasting € 372.000;
- Automatisering € 245.000;
- Personele kosten € 158.000.

Hiermee wordt een nadeel verklaard van € 2.575.000.

Overige kleinere voordelen en nadelen (< € 100.000) bedragen € 323.000 nadelig.

De begroting 2020 na wijziging kent een voordelig saldo van € 1.268.000 waardoor momenteel de verwachting is dat 2020 afgesloten gaat worden met een voordelig saldo van € 3.636.000 (excl. de gevolgen van de corona).

Verder vestigen we de aandacht op een aantal bijzondere posten welke per saldo neutraal zijn of binnen de zogenaamde "gesloten systemen" vallen. De hier genoemde afwijkingen zijn excl. de gevolgen van de corona.

- Binnen *afvalinzameling* wordt een voordeel verwacht van € 296.000. Dit is voornamelijk het gevolg van een voordeel op inzameling PMD vanwege een ander

verrekenmodel per 1 april (€ 400.000 voordelig). En door een nadeel voor de inzameling van papier vanwege een daling van de vergoeding (€ 185.000). Per 1-1-2020 bedraagt de egalisatievoorziening reiniging € 200.000.

- Binnen *riolering* zijn er geen afwijkingen te wachten.
- Ook binnen *parkeren* zijn er geen afwijkingen te verwachten.
- En ook binnen het *toerismefonds* zijn er geen afwijkingen te verwachten.

Binnen de exploitatie zijn de volgende verwachte afwijkingen zichtbaar

Bedragen x € 1.000 - = voordeel

Programma	Afwijking 1 ^e corap 2020	V/N	2020	V/N	2021	V/N
Burger en bestuur	26	N	26	N	26	N
Sociaal domein	1.456	N	1.456	N	1.506	N
Werkgelegenheid & economie	-	-	-	-	-	-
De levendige gemeente	13	N	13	N	-	-
Ruimte & ontwikkeling	-1.207	V	-1.207	V	203	N
Algemene dekkingsmiddelen	-986	V	-966	V	-20	V
Overhead	400	N	400	N	389	N
Heffing VPB	372	N	372	N	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Personele kosten	158	N	158	N	-	-
Kapitaallasten	-2.100	V	-2.100	V	-	-
Totaal exploitatie	-1.868	V	-1.848	V	2.104	N
Begrotingssaldo 2020	-1.268	V	-1.268	V		
Totaal resultaat exploitatie	-3.136	V	-3.116	V	2.104	N

Doorkijk naar 2021 en verder:

De posten in deze rapportage welke een structureel karakter hebben en nog niet zijn meegenomen in de begroting 2021 worden in deze rapportage expliciet als structurele post opgenomen. Deze posten staan hieronder weergegeven en worden op de programma's toegelicht:

Programma	Onderwerp	Bedrag	V/N
Burger & bestuur	College	26	N
Sociaal domein	Voorschool	-35	V
Sociaal domein	Dierenasiel	21	N
Sociaal domein	GGD	-80	V
Sociaal domein	WMO: hulp bij het huishouden	1.100	N
Sociaal domein	Jeugdzorg	500	N
Ruimte & ontwikkeling	Klein onderhoud wegen	30	N
Ruimte & ontwikkeling	Onderhoud openbaar groen	30	N
Ruimte & ontwikkeling	Gras en bermen	10	N
Ruimte & ontwikkeling	Onderhoud bomen	90	N
Ruimte & ontwikkeling	Ongediertebestrijding	8	N
Ruimte & ontwikkeling	Omgevingsdienst Midden- en West Brabant	35	N
Alg. dekkingsmiddelen	Hondenbelasting	-20	V
Organisatie	Automatisering	245	N
Organisatie	Tractie	104	N
Organisatie	Dividend	40	N
	Structureel effect 1^e corap 2020	2.104	N

3.2 Rapportage per programma

Programma 1: Burger en bestuur

Financiële afwijkingen 2020

Bedragen x € 1.000 - = voordeel

Nr.	Omschrijving		2020	2021	Voor-/nadeel
Relatie burger en bestuur					
	College	A	26	26	N
Regionale samenwerking					
	-				
Dienstverlening					
	-				
Totaal programma 1		A	26	26	N

Toelichting:

Relatie burger en bestuur

College (€ 26.000 nadelig, structureel)

De salariskosten zijn hoger dan begroot (€ 26.000 nadelig, structureel). De raming hiervan is enige tijd niet aangepast op de werkelijke salariskosten. Tot op heden is dit binnen het totaalbudget college opgevangen. In de begroting 2021 dient deze verhoging meegenomen te worden in de ramingen om tekorten te voorkomen.

Regionale samenwerking

Geen opmerkingen.

Dienstverlening

Geen opmerkingen.

Programma 2 Sociaal Domein

Financiële afwijkingen 2020

Bedragen x € 1.000 - = voordeel

Nr.	Omschrijving		2020	2021	Voor-/nadeel
Maatschappelijke zorg					
	Voorschool	A	-35	-35	V
	Dierenasiel	A	21	21	N
	GGD	A	-80	-80	V
	WMO: hulp bij het huishouden	A	1.300	1.100	N
	Sociaal wijkteam	A	p.m.		
Sociaal beleid					
	Reintegratie	A	-200	-	V
Jeugdzorg					
	Jeugdzorg	A	500	500	N
Veiligheid					
	Veiligheidsregio	A	-50	-	V
	Totaal programma 2	A	1.456	1.506	N

Toelichting:

Maatschappelijke zorg

Voorschool (€ 35.000 voordelig)

In de jaarrekening 2019 is gemeld dat de subsidie voor de voorscholen vanaf 2019 vrijvalt, omdat de financiering loopt via onderwijsachterstanden. Dit voordeel van € 35.000 is nog niet verwerkt in de begroting 2020.

Dierenasiel (€ 21.000 nadelig)

Voor de uitvoering van de wettelijke taak voor dierenopvang wordt door 10 gemeenten gezamenlijk het dierenopvangcentrum Breda e.o betaald. Hiervoor is aan alle gemeenten een structurele verhoging van de jaarlijkse bijdragen gevraagd en hiertoe heeft het college besloten. In het besluit is opgenomen dat dit bij de eerste corap 2020 aan de raad als begrotingswijziging wordt voorgesteld.

GGD (€ 80.000 voordelig, structureel)

Als gevolg van een dubbele actualisatie in de begroting 2020 zal na de begrotingswijziging ivm cao ontwikkelingen van de GGD een voordeel ontstaan van € 80.000. De eventuele gevolgen van de coronacrisis zijn op dit moment nog niet bekend.

WMO

Hulp bij het Huishouden (HbH) (€ 1.300.000 nadelig, structureel)

De gestaag groeiende lijn in aantal voorzieningen HbH zet vooralsnog ook in 2020 door. Per april 2020 is het nieuwe contract ingegaan met de daarbij behorende tarieven. Op basis van de nieuwe tarieven is de verwachting dat er sprake is van een overschrijding van het budget. Sinds de coronacrisis is een daling van nieuwe instroom nog niet zichtbaar. Het aantal cliënten met een HbH-voorziening is op 1 april 1.716, hetgeen een stijging is van 64 cliënten in het eerste kwartaal. In de gegevens is terug te zien dat er sinds de coronacrisis (half maart) nog 10 meldingen met een ondersteuningsbehoefte zijn binnengekomen, waarvan er in 8 gevallen een kortdurende indicatie (tussen de drie en zes maanden) is afgegeven. Dit zijn veelal situaties waarin de mantelzorger tijdelijk is terug gestapt en waarbij de cliënt wel HbH nodig heeft. Al met al is er tot 1 april nog steeds sprake van een stijgende lijn in het aantal actieve voorzieningen HbH is. De verwachte eigen bijdrage pakt vanwege de coronacrisis

lager uit, nu de minister van VWS heeft besloten dat deze voor de maanden april en mei niet wordt geïnd. Ook voor de HbH is besloten dat 80% van de regulier gedeclareerde ondersteuning doorbetaald wordt gedurende de coronacrisis. Gelet op alle omstandigheden samen (voortzetting van stijgend aantal voorzieningen, 80% doorbetaling bij niet geleverde zorg, hogere tarieven, minder inkomsten uit eigen bijdragen) wordt voor de HbH een overschrijding verwacht van € 1.300.000.

Sociaal Wijkteam (€ p.m.)

Het streven was om de medewerkers van het Sociaal Wijkteam met ingang van 1 januari 2020 in dienst van de gemeente te laten komen. Op het laatste moment kon dit echter geen doorgang vinden vanwege problemen met de pensioenregeling van de SWT-medewerkers. We hebben daarom moeten besluiten om de overgang van de SWT-medewerkers een jaar op te schuiven. Dit betekent dat er nu naar toegewerkt wordt om de SWT-medewerkers met ingang van 1 januari 2021 in dienst van de gemeente te laten komen. Met het bestuur van de Stichting SWT is wel afgesproken dat er in 2020 al wordt gewerkt aan de integratie van het SWT en het Team Sociaal Domein Uitvoering. Op deze manier kan beter gewerkt worden aan de integrale aanpak binnen het sociaal domein. Verder is de afspraak gemaakt dat vacatures die ontstaan bij het SWT niet meer ingevuld worden via het SWT maar dat de nieuwe medewerker direct in dienst komen bij de gemeente.

Sociaal beleid

Re-integratie (€ 200.000 voordeel, incidenteel)

De huidige prognose van de kosten gemoeid met re-integratie en activering laat zien dat deze kosten ongeveer op het niveau van de beschikbare middelen (€ 1,5 miljoen) liggen. Deze beschikbare middelen zijn echter inclusief een incidentele teruggave van WAVA/MidZuid over het jaar 2019 € 143.000.

De toename van het aantal personen dat het kader van beschut werk is geplaatst neemt toe. Als gevolg hiervan nemen ook de begeleidingskosten die hieraan gekoppeld zijn toe. Ook voor het aantal personen met een arbeidsbeperking dat bij een werkgever wordt geplaatst geldt dat dit verder zal toenemen. Dit betekent dan ook een toename van de begeleidingskosten. Het is nog wel een vraag wat de gevolgen van de coronacrisis zullen zijn voor het aantal plaatsingen van mensen met een arbeidsbeperking.

Als gevolg van de huidige economische situatie zien we een toename van het beroep op een uitkering. Dit betekent dat de groep waarvoor re-integratie-instrumenten moeten worden ingezet ook groter wordt. Dit kan tot een stijging van deze kosten leiden, waardoor het re-integratiebudget verder onder druk komt te staan.

Binnen de arbeidsmarktregio is voor de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2019 een beroep gedaan op een subsidie in het kader van het Europees Sociaal Fonds (ESF). Oosterhout heeft samen met de andere Dongemondgemeenten ook een aantal projecten in het kader van de subsidieaanvraag uitgevoerd. Medio dit jaar zal de eindcontrole hiervan plaatsvinden en op basis hiervan zal de definitieve subsidie beschikbaar gesteld worden. De verwachting is dat we bij deze eindafrekening ongeveer € 2 ton ESF-subsidie ontvangen.

Jeugdzorg

Jeugdzorg (€ 500.000 nadeel, structureel)

De prognoses op basis van de eerste kwartaal cijfers laten een stijging in kosten Jeugdzorg zien. Het voorlopig resultaat 2020 bedraagt € 500.000 negatief. Hiermee wordt 'slechts' de helft van de taakstelling 2020 van € 1 mln gerealiseerd. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de consequenties van Corona (zowel bij de kostenkant als de toegezegde tegemoetkoming vanuit het Rijk). Het tekort van € 500.000 kan hoofdzakelijk toegewezen

worden aan twee ontwikkelingen die we niet hadden voorzien. Een stijging in kosten van verblijfszorg en de Landelijke functies (LTA).

In totaal gaat het bij LTA om een geprognoseerde tekort van € 330.000. Uit analyse blijkt dat slechts 15% van de landelijke functies wordt beschikt vanuit het SWT. De rest komt vanuit medisch specialisten en huisartsen. Onze invloed hierop is dus zeer beperkt.

Bij verblijfszorg zien we een geprognoseerd tekort van € 420.000. Dit tekort wordt enerzijds veroorzaakt door overproductie bij Amarant doordat daar een lage uitstroom is. En anderzijds vanwege de overgang van Juzt. We zien in het eerste kwartaal een inhaalslag aan declaraties vanuit Juzt. Daarnaast zijn met de nieuwe aanbieder afspraken gemaakt over een risico-opslag en een tijdelijke verzwaring van zorg. Dit laatste leidt tot een incidenteel nadeel van € 1,1 mln voor heel WBO in 2020. Vanaf 2021 zouden deze kosten echter weer moeten dalen. Daarentegen laat de businesscase Juzt voorlopig een positief resultaat zien.

Tot slot zien we ook bij Ambulant een grote stijging. Een deel van de stijging kan echter verklaard worden door prijsindexatie en een verschuiving vanuit Pgb naar ZIN. Daarnaast zie je ook hier de inhaalslag aan declaraties vanuit Juzt. Mogelijk kan deze stijging ook een verklaring zijn voor de daling in de kosten van het gedwongen kader (€ 300.000).

Voorlopig gaan we er (financieel) vanuit dat dit nadeel structureel is. Richting de begroting 2021 zullen we de meerjarige financiële gevolgen nader uitwerken.

Veiligheid

Veiligheidsregio (€ 50.000 voordelig incidenteel)

Naar aanleiding van het positief resultaat 2019 wordt er aan deelnemers extra middelen uitgekeerd. Voor Oosterhout betekent dit een voordeel van € 49.984.

Programma 3 Werkgelegenheid & economie

Financiële afwijkingen 2020

Bedragen x € 1.000 - = voordeel

Nr.	Omschrijving		2020	2021	Voor-/nadeel
De bruisende binnenstad					
Toerisme & recreatie					
Ruimte om te ondernemen					
	Totaal programma 3		-	-	-

Toelichting:

Bedrijven Investeringszone Binnenstad

Op dit moment nog geen afwijkingen te melden, maar gezien het feit dat dit jaar het laatste jaar is dat de Bedrijven Investeringszone (BIZ) Binnenstad geldt, dient er een verlenging te worden gerealiseerd of de ondersteuning aan de ondernemers in de binnenstad dient volgend jaar op te houden. Ook is contractueel vastgelegd dat er over de looptijd van de BIZ niet meer wordt uitbetaald aan de opgerichte Stichting, dan dat ontvangen is. Indien de Coronacrisis leidt tot meer faillissementen dan gemiddeld in de binnenstad, leidt dit ook tot lagere BIZ-opbrengsten. Dit kan nog tot discussie leiden bij de Stichting.

Programma 4 De levendige gemeente

Financiële afwijkingen 2020

Bedragen x € 1.000 - = voordeel

Nr.	Omschrijving		2020	2021	Voor/ nadeel
Onderwijs & Jeugd					
Cultuur & Evenementen					
Sport					
	Vervangen luifel sporthal Arkendonk	A	13	-	N
	Totaal programma 4	A	13	-	N

Toelichting:

Onderwijs en jeugd

Geen opmerkingen.

Cultuur & evenementen

Geen opmerkingen.

Sport

Vervangen luifel sporthal Arkendonk (€ 13.000 nadelig incidenteel)

In het kader van de veiligheid is bij de sporthal Arkendonk de luifel van de entree vervangen. Deze uitgave was niet voorzien in het onderhoudsplan. Het is nog niet duidelijk of andere geplande onderhoudsuitgaven kunnen worden uitgesteld. Dat leidt nu tot een verwachte overschrijding van het onderhoudsbudget met € 13.000.

Programma 5 Ruimte & ontwikkeling

Financiële afwijkingen 2020

Bedragen x € 1.000 - = voordeel

Nr.	Omschrijving		2020	2021	Voor/ nadeel
Openbare ruimte					
	Openbare verlichting	A	-	-	-
	Reconstructies en inboet groen	A	68	-	N
	Klein onderhoud wegen	A	30	30	N
	Onderhoud openbaar groen	A	30	30	N
	Gras en bermen	A	10	10	N
	Onderhoud bomen	A	90	90	N
Verkeer & mobiliteit					
Natuur, milieu & afval					
	Afvalinzameling (gesloten systeem)	A	-296	-	V
	Voorziening reiniging	A	296	-	N.
	Beleid en beheer riolering	A	-	-	-
	Geluidsoverlast spoor	A	-	-	-
	Ongediertebestrijding	A	30	8	N
	Omgevingsdienst Midden- en West Brabant	A	35	35	N
Ruimtelijke ordening & Wonen					
	Beheer gronden en gebouwen (verkoop)	A	-1.500	-	V
	Totaal programma 5	A	-1.207	203	V/N

Toelichting:

Openbare ruimte

Openbare verlichting (€ budgettair neutraal)

Het aantal schademeldingen is in 2019 aan de openbare verlichting verminderd ten opzichte van voorgaande jaren en deze trend zet zich door in 2020. Door de Corona-maatregelen blijkt ook een afname in verkeersstroom. Dit leidt ook tot een vermindering in schademeldingen. Het totale effect wordt geschat op € 25.000 lagere schadelasten, maar daartegenover staat ook een vermindering in schade-uitkeringen van € 25.000.

Reconstructies en inboet groen (€ 68.000 nadelig, incidenteel)

De geplande projecten in 2019 aan de Venkelhof, Collijstraat, Dr. J.m. den Uijlstraat, Wibautstraat waren vertraagd door personeelscapaciteit en PFAS-onderzoeken. Deze projecten zijn begin 2020 uitgevoerd.. Deze lasten (€ 68.000) kunnen niet worden opgevangen binnen het budget 2020 dat volledig moet worden ingezet voor eerstejaars onderhoud.

Klein onderhoud wegen (€ 30.000 nadelig, structureel)

Door hogere waterschapslasten dan geraamd zal er naar verwachting een tekort zijn van € 30.000 op dit budget. Dit is in de jaarrekening 2019 gemeld als structureel nadeel. Voor het reguliere wegenonderhoud worden geen afwijkingen verwacht ten gevolge van de corona crisis.

Onderhoud openbaar groen (€ 30.000 nadelig, structureel)

Ook op het budget onderhoud openbaar groen wordt een nadeel verwacht door hogere waterschapslasten van € 30.000, dit als structureel nadeel in de jaarrekening meegenomen.

Het onderhoud openbaar groen wordt uitgevoerd door MidZuid. Vanwege de maatregelen omtrent de corona crisis zijn er nu minder medewerkers aan de slag, maar het bestek (en de betaling) zijn gebaseerd op beeldkwaliteit. Het is nu nog niet bekend of de tijdelijk lagere inzet financiële gevolgen gaat hebben.

Gras en bermen (€ 10.000 nadelig, structureel)

Door een ander maaibeleid waarbij insectenvriendelijk wordt gemaaid zijn er naar verwachting € 10.000 meerkosten te verwachten op deze post.

Onderhoud bomen (€ 90.000 nadelig structureel)

De bestrijding van de eikenprocessierups vraagt vorig en dit jaar veel extra inspanningen en brengt extra kosten met zich mee. Deze zijn nog niet in de begroting 2020 meegenomen. In de begroting 2021 zal, zoals ook in de jaarrekening is aangegeven, een extra budget van € 90.000 benodigd zijn. Deze kosten zijn structureel. Het jaarlijks preventief (spuiten met biologisch bestrijdingsmiddel) en curatief (het wegzuigen van nesten het hele seizoen door) bestrijden van de rupsen is een kostbaar werk.

Verkeer & mobiliteit

Geen opmerkingen.

Natuur, milieu en afval

Afvalinzameling (€ 296.000 voordelig, gesloten systeem)

Binnen afvalinzameling wordt een voordeel van € 296.000 verwacht ten opzichte van de begroting. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende posten:

- Overige kosten derden (€ 17.000 nadelig): er zijn extra kosten voor adviezen derden ten behoeve van de werkvoorbereiding en implementatie optimalisatie afvalinzameling hoogbouw vanuit het Bestuursakkoord.
- Papier verenigingen (€ 44.000 voordelig): in november 2019 heeft het college besloten om het opbrengsttarief voor de inzameling van oud papier en karton door verenigingen te verlagen van € 0,03/kg naar € 0,01kg. Door de gestegen inzamelkosten voor de gemeente en de dalende vergoeding voor papier in de markt was de huidige vergoeding aan verenigingen niet meer haalbaar.
- B-hout (€ 100.000 voordelig): de kosten van de inzameling van B-hout zijn onjuist opgenomen in de begroting 2020, omdat zij op een foutief tarief zijn gebaseerd. De begrote kosten zijn in werkelijkheid naar verwachting ca. € 100.000 lager.
- Bedrijfsafval (€ 28.000 nadelig): vanwege de corona crisis is de horeca naar verwachting 2 kwartalen dicht en zal ook de rest van het jaar wellicht minder omzet worden gedraaid. De prognose is dat dit leidt tot ca. € 10.000 minder inkomsten. Tevens zijn de inkomsten lager door minder contracten. De prijzen zullen naar verwachting in 2021 geïndexeerd worden waardoor de inkomsten zullen stijgen.
- Textiel (€ 18.000 nadelig): per 1 mei ontvangen we geen vergoeding meer van Reshare voor het ingezamelde textiel. Dit leidt tot een inkomstenderving van € 18.000 in 2020.
- PMD – Plastic, Metaal en Drankkartons (€400.000 voordelig): per 1 april is er een ander verrekenmodel voor de inzameling van PMD. Voorheen ontving de gemeente een vergoeding voor gesorteerde grondstoffen in combinatie met post-collection. Vanaf 1 april wordt dit een vergoeding van € 621 per bruto ingezamelde ton. Dit levert een voordeel op ten opzichte van de begroting van € 400.000.
- Papier (€ 185.000 nadelig): door een daling van de vergoeding voor papier van € 80 naar € 25 per ton wordt een nadeel verwacht van € 185.000 op de baten.

De afvalverwijdering betreft een 'gesloten circuit'. Dit betekent dat aan het eind van 2020 het werkelijk gerealiseerde resultaat van zowel de kosten van de inzameling als van de

afvalstoffenheffing wordt gestort in of onttrokken aan de egalisatievoorziening reiniging. De egalisatievoorziening reiniging bedraagt per 1-1-2020 € 200.000.

Beleid en beheer riolering (€ budgettair neutraal)

In 2020 worden uitgaven gedaan voor het verankeren van klimaatbestendig handelen in beleid en werkprocessen. De geschatte kosten voor 2020 zijn € 35.000. Deze lasten worden gedekt door rijksmiddelen Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie die in de algemene uitkering zijn opgenomen.

Geluidsoverlast spoor Dorst (€ budgettair neutraal)

Om overlast van het spoor binnen Dorst te verminderen worden door ProRail werkzaamheden aan het spoor uitgevoerd. De kosten hiervan bedragen 20.000. Voor deze werkzaamheden ontvangen wij 100% subsidie. De hiermee gemoeid gaande bedragen kunnen in de loop van het jaar nog hoger worden, maar blijven in evenwicht.

Ongediertebestrijding (€ 30.000 nadelig, waarvan €8.000 structureel)

Het college is in februari akkoord gegaan met het overschrijden van dit budget ter bestrijding van de eikenprocessierups. Er zijn in 2020 eenmalig kosten gemaakt van € 22.000 voor het plaatsen van nestkasten in gemeentelijke eikenbomen en het verstrekken van nestkasten aan inwoners. De kosten van de reguliere bestrijding van de eikenprocessierups zijn opgenomen bij de post Onderhoud bomen. Tevens zijn er hogere kosten voor het contract met het KAD (Kenniss- en Adviescentrum Dierplagen) van € 8.000.

Omgevingsdienst Midden – en West-Brabant OMWB (€ 35.000 nadelig, structureel)

Door het bestuur is eind 2019 gekozen om uit efficiency overwegingen in te gaan zetten op risico gestuurd werken. Voor het efficiënt controleren van bedrijven de komende jaren wordt nu gewerkt aan een risicomatrix vanuit de gestandaardiseerde controle lijsten . De keuze komt dan neer op alleen controles op de meest gevaarlijk voorkomende overtreding uit de controles van de afgelopen jaren in een branche. Hierdoor is het van belang om met de controle cyclus op deze bedrijven nu enigszins op peil te komen.

Naar aanleiding van de flinke achterstand in Oosterhout op controles bij minder risicovolle bedrijven zijn in het werkprogramma voor 2020 om die reden nu een aantal extra controles opgenomen bovenop de reguliere lijst.

Na de vaststelling van de begroting werd duidelijk dat het bedrag voor de aangegeve werkzaamheden en onderzoeken op het gebied van externe veiligheid mogelijk niet (zoals in 2019) door de Rijks overheid gesubsidieerd zouden gaan worden voor 2020. Hierdoor is een bedrag van € 22.000 extra nodig .

Verder zijn in de maanden rond de begroting vaststelling diverse zaken rond vergunningverlening en controle op de veehouderijen door de provincie weer zodanig aangescherpt waardoor ook onze invulling in het werkprogramma, en begroting opgehoogd diende te worden .

Deze drie hoofdredenen zijn de oorzaak van een ingeschat hogere budget voor het werkprogramma van de OMWB voor 2020 van € 939.000 naar € 974.000.

Ruimtelijke ordening & wonen

Beheer gronden en gebouwen (€ 1.500.000 voordelig incidenteel)

Door de verkoop van een perceel grond zal – na aftrek van kosten bouwrijp maken – een voordelig saldo van circa 1,5 miljoen worden gerealiseerd. De feitelijke levering van deze grond is in het 2^e kwartaal van 2020 voorzien.

Programma Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Financiële afwijkingen 2020

Bedragen x € 1.000 - = voordeel

Nr.	Omschrijving		2020	2021	Voor-/nadeel
Algemene dekkingsmiddelen					
	OZB	A	-400	-	V
	Hondenbelasting	A	-20	-20	V
	Algemene uitkering	A	-566	-	V
Gemeentelijke organisatie					
	Automatisering	A	245	245	N
	Personeel & organisatie	A	p.m.	-	N
	Tractie	A	80	104	N
	Dividend	A	40	40	N
	Bijdrage BWB	A	35	-	N
Onvoorzien					
	-				
Vennootschapsbelasting					
	VPB	A	372	-	N
	Totaal	A	-214	369	V/N

Toelichting:

Onroerend Zaakbelasting (€ 400.000 voordelig incidenteel):

Bij de onroerendzaakbelasting treedt er in 2020 naar verwachting een voordeel op bij de woningen van ruim € 400.000.

Hondenbelasting (€ 20.000 voordelig, structureel):

Bij de hondenbelasting wordt naar verwachting ongeveer € 20.000 meer opgehaald dan begroot. Dit heeft te maken met het feit dat er in Oosterhout meer honden zijn dan waar in de begroting rekening mee wordt gehouden. Dit is al een aantal jaren zo; het aantal honden kent een (fors) stijgende lijn. Deze extra opbrengsten lijken structureel; hiermee is in de begroting 2021 nog geen rekening gehouden.

Algemene uitkering (€ 566.000 netto voordeel incidenteel)

De algemene uitkering in de primaire begroting 2020 is berekend op basis van de meicirculaire 2019.

De voorziene stijging van het gemeentefonds op basis van de decembercirculaire 2019 (bruto € 85.332.000) ten opzichte van de meicirculaire 2019 (bruto € 84.665.000) kan als volgt worden verklaard:

Bedragen x € 1.000		Voorgestelde begrotingswijziging	Netto effect 2020
Begroting o.b.v. meicirculaire 2019	84.665		
Mutaties 2020			
Accresontwikkelingen (incl. hoeveelheidsverschillen)	664	0	664
Correctie loon- en prijsstijging Jeugdhulp	-34	0	-34
Ambulantisering GGZ	53	53	0
Uitvoeringskosten SVB PGB WMO en Jeugdhulp	-86	0	-86
Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	8	8	8

Mobiliteitshulpmiddelen WLZ	-23	0	-23
BBZ levensvatbaarheidsonderzoeken	23	0	23
Donorwet	10	0	10
Participatie (IU) (septembercirculaire 2019)	-19	0	-19
Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	31	0	31
Deltaprogrammering Ruimtelijke adaptie	40	40	0
Totaal mutaties 2020 (t/m decembercirculaire 2019)	667	101	566
Algemene uitkering 2020 o.b.v. decembercirculaire 2019	85.332		

Het is grotendeels veroorzaakt door de positieve accresontwikkelingen. De voorgestelde begrotingswijzigingen betreffen mutaties in het gemeentefonds die ook aan de uitgavenkant gevolgen hebben.

Gemeentelijke organisatie

Automatisering (€ 245.000 nadelig structureel)

Bij het onderdeel systeembeheer zijn de kosten € 40.000 hoger dan verwacht voor een aantal applicaties (zoals Centric Suites Sociaal Domein en Cognos en voor GRC tooling) vanwege gestegen prijzen. Dit bedrag was in de jaarrekening 2019 opgenomen als structurele afwijking.

Er wordt een nadeel van € 165.000 verwacht in het aandeel van de gemeente Oosterhout in Equalit. Een deel van dit nadeel wordt verklaard door het kostprijsverhogende deel van de BTW dat niet in de voorschotnota is opgenomen (€ 45.000). Verder kan dit verschil verklaard worden door de toename van het aantal mensen in dienst. Daarnaast stellen we mensen meer in staat om mobiel te werken. Dit betekent dat zij naast een thin client vaker ook beschikken over een (duurdere) chromebook. Vaak wordt chromebook niet ingewisseld met thin client maar is deze extra. Het gaat om ca. 20 extra accounts en ca. 30 extra chromebooks (€ 140.000). Daarnaast betaalt de gemeente hogere prijs voor het Verbindend Fundament. Dit heeft te maken met indexatie en een verhoging van de prijs van het abonnement van het gegevensmagazijn (€ 20.000).

Personeel en organisatie (p.m.)

In 2020 wordt een PMO (preventief medisch onderzoek) uitgevoerd. Afhankelijk van de keuze over de vorm van het PMO kan hier een overschrijding van het budget uit voort vloeien. Hiervoor wordt, indien nodig, gezocht naar alternatieve dekking.

Onderhoud tractie (€ 80.000 nadelig, waarvan €104.000 nadelig structureel)

De onderhoudskosten van de tractiemiddelen stijgen al een aantal jaren. In de jaarrekening 2019 is een structureel nadeel van € 131.000 gemeld vanwege de gestegen kosten van de contracten, onder andere door een hoger serviceniveau, indexering en toevoegen van bandenslijtage aan het contract. De kosten zijn daarnaast hoger vanwege uitbreiding van het voertuigenpark.

Het tekort zal naar verwachting in 2020 en verder lager zijn, onder meer doordat een aantal wagens inmiddels zijn vervangen en hierbij goedkopere onderhoudscontracten zitten (€ 104.000 nadelig). Daarnaast levert de verkoop van een voertuig incidenteel een voordeel op van € 24.000 in 2020.

Dividend (€ 40.000 nadelig, structureel)

De gemeente Oosterhout bezit aandelen in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Jaarlijks is in de begroting een dividenduitkering van € 80.000 opgenomen. In 2020 ontvangt de gemeente de dividenduitkering over 2019. Deze bedraagt ongeveer € 40.000. Vanwege de lage rentestanden, het hogere eigen vermogen dat banken moeten aanhouden en de

verwachte tegenvallende resultaten van banken i.v.m. de Coronacrisis is de verwachting dat de winstuitkering de komende jaren structureel lager komt te liggen op ongeveer € 40.000.

Bijdrage BWB (€ 35.000 nadelig, incidenteel)

De BWB heeft over 2019 een tekort gerealiseerd. Het aandeel van de gemeente Oosterhout in dit tekort bedraagt € 35.000. Deze is in 2020 in rekening gebracht te betaald. De BWB beschikt zelf niet over reserves om tekorten op te vangen.

Onvoorzien

Geen afwijkingen.

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting (€ 372.000 nadelig, incidenteel):

In 2019 heeft de definitieve afrekening van de Vpb van de jaren 2016 en 2017 plaatsgevonden. In 2020 is een voorlopige aanslag 2020 opgelegd van bijna € 372.000. Deze is voorlopig en hoe hoog deze daadwerkelijk gaat worden is afhankelijk van de afwikkeling van de jaren 2018 en 2019. In 2018 is de nieuwe grondexploitatie de Zwaikom geopend. De inbrengwaarde hiervan is echter zeer bepalend voor de uiteindelijk te betalen Vennootschapsbelasting. De gesprekken hierover zitten in de afrondende fase. De vennootschapsbelasting op de grondexploitaties wordt uit de reserve grondbedrijf (ABR) betaald, waardoor toekomstige heffingen en terugbetalingen ook met de ABR worden verrekend.

Personele kosten (PBS)

Uitgangspunten

- De raming van de personele kosten in de begroting 2020 is gebaseerd op het PBS (Personeelskosten Budgettering Systeem). Volgens het PBS krijgt elke team een budget op basis van de vastgestelde formatie op basis van bezetting per 1-1-2020, waarbij het budget wordt berekend aan de hand van het maximum van de vastgestelde functie (schaal) minus één periodiek.
- Het totale personeelsbudget (salarissen, tijdelijke krachten, afdelingskosten en inkomsten) moet als één geheel worden gezien. Sturing vindt plaats op het totaal, in relatie tot de resultaten die gerealiseerd moeten worden..
- Voor inhuur van personeel gelden de volgende uitgangspunten:
 - In principe wordt de inhuur van personeel van derden meegenomen in het PBS, tenzij expliciet specifieke budgetten beschikbaar gesteld zijn voor inhuur. Hierdoor kunnen er geen ongedekte overschrijdingen op de categorie personeel van derden meer plaatsvinden. Alle overschrijdingen (niet gedekte) inhuur worden ten laste van PBS gebracht om transparantie te verhogen.
 - Bij de discussie of er vast personeel of tijdelijk personeel aangetrokken moet worden, is het van belang dat er een afweging plaatsvindt op basis van de mate van specialistische kennis, structureel werk/ piekbelasting, toekomstige ontwikkelingen (gaan we mogelijk op termijn uitbesteden/of vervalt de taak?). De keuze voor inhuur dan wel vast personeel moet transparant gebeuren. Wanneer inhuur ten laste van projecten wordt gebracht moet daarmee bij het aanvragen van projectbudgetten expliciet rekening worden gehouden en melding van worden gemaakt.

Actuele begroting 2020 en prognose

Onderstaand zijn de actuele personele budgetten weergegeven

Bedragen x € 1.000 - = voordeel

Post	Begroting incl. wijziging	Actuele prognose	Verschil	V/N
Lonen en salarissen	28.514	26.661	-1.853	V
Tijdelijk personeel	348	2.445	2.097	N
Algemene afdelingskosten	541	603	62	N
Specifieke afdelingskosten	201	181	-20	V
Subtotaal uitgaven	29.604	29.890	286	N
Inkomsten	-364	-491	-127	V
Doorberekening aan investeringen	-750	-750	-	-
Totaal personele kosten	28.490	28.649	158	N

Dit overzicht is exclusief de lonen en salarissen betreffende Equalit.

Korte toelichting prognose personele kosten

Op basis van de huidige inzichten verwachten we een nadeel van € 158.000 op de personele kosten. De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de begroting 2020 een stevige taakstelling van € 670.000 aan het ambtelijk apparaat opgelegd, die we nog aan het realiseren zijn.

Het te verwachten voordeel op de lonen en salarissen is voornamelijk het gevolg van openstaande vacature ruimte. Per 31 maart bedraagt de vacature ruimte 37,8 fte. In de

prognose van de lonen en salarissen is al wel rekening gehouden met invulling van de vacatureruimte gedurende het jaar, voor zover die bekend is.

De openstaande vacatureruimte heeft tot gevolg dat de kosten voor inhuur van tijdelijk personeel hoger zijn begroot en tevens door extra inhuur voor projecten. Ook is inhuur benodigd voor invulling van langdurige zieken.

De hogere algemene afdelingskosten zijn hoofdzakelijk het gevolg van hogere kosten voor opleidingen.

Het te verwachten voordeel bij de inkomsten bestaat voornamelijk uit hogere inkomsten uit detachingsvergoedingen en bijdragen van derden.

In het bovenstaande overzicht zijn de kosten van de inhuur van de tijdelijke krachten opgenomen waarvan de dekking binnen het PBS-budget plaats vindt. Voor de BTW is het echter noodzakelijk de kosten in de exploitatie te verantwoorden daar waar het kan. Indien we dit niet doen is de betaalde BTW niet terug te vorderen.

Kapitaallasten

Conform de nota investeren en afschrijven wordt pas gestart met het afschrijven op uitgevoerde projecten in het jaar na het gereedkomen van deze projecten.

In de jaarrekening 2019 hebben we gezien dat een aantal projecten per einde 2019 nog niet gereed waren. Dat betekent dat ook nog niet gestart kan worden met het afschrijven op deze projecten en dat de kapitaallasten als gevolg daarvan doorschuiven van 2020 naar 2021. In de jaarrekening 2019 leverde dit een totaal voordeel op van bijna € 2,3 miljoen. De verwachting is dat dit voor het lopende jaar 2020 een voordeel van ongeveer € 2,1 miljoen oplevert.

Enkele voorbeelden van projecten waarvan de kapitaallasten doorschuiven zijn de nieuwbouw van het Frenckencollege, Sportpark de Contreie, uitbreiding OBS de Duizendpoot, doorontwikkeling elektronische dienstverlening, renovatie kleedruimte SCO, investeringen tractiemiddelen en noodontsluiting Weststad.

4. Financiële impact van Corona

Eind maart en begin april stonden in het teken van korte termijn maatregelen om de ontstane crisissituatie het hoofd te bieden. Als lokale overheid staat de gemeente dichtbij de inwoners, en ook in deze moeilijke tijd staat de ambtelijke organisatie klaar om inwoners en bedrijven te ondersteunen met goede informatie, vertaling van landelijke maatregelen en de uitvoering van landelijke regels, zoals de ondersteuning aan kleine zelfstandigen en ZZP-ers.

In de laatste weken van maart en de eerste week van april zijn reeds afspraken gemaakt met enkele ministeries op grote thema's, zoals de bijstand aan zelfstandigen en het doorbetalen van zorgaanbieders in het sociaal domein. Maar ook op veel andere terreinen zullen er financiële effecten optreden, in ieder geval in 2020, maar zeker ook in de jaren erna.

Het gaat op dit moment dus voornamelijk om het hier en nu en het bestrijden van de directe gevolgen van de coronacrisis. Voor de tweede helft van 2020 en verder spelen juist de indirecte gevolgen van de coronacrisis een grote rol, met name op economisch vlak. Op dit moment is er echter nog veel onzeker.

Vanaf de laatste week van maart heeft een ambtelijke verkenning plaatsgevonden van de mogelijke impact van de coronacrisis op de financiën en risico's voor onze gemeente. Deze verkenning is voor een groot deel gebaseerd op informatie uit landelijke netwerken en informatie vanuit de VNG. Deze informatie is aangevuld en aangescherpt op grond van de Oosterhoutse situatie.

Vanwege de grote mate van onzekerheid is het alleen op basis van aannames en veronderstellingen mogelijk geweest om enige indicatie van de impact te kunnen geven. We hebben hiertoe aansluiting gezocht bij de scenario's die het CPB eerder gemaakt heeft over de duur en impact van deze coronacrisis. Op dit moment lijkt het CPB-scenario waarbij in 2020 sprake is van 7,7% krimp en een werkloosheid van 8,4% het meest de huidige werkelijkheid te gaan benaderen.

Uit de inventarisatie komt naar voren dat de gemeente in de volle breedte van haar takenpakket geraakt wordt. In de bijlage 4 bij deze nota is de impactanalyse toegevoegd. Van een deel van deze risico's zijn de gevolgen al te kwantificeren. Een deel van deze kwantificering is gebaseerd op bepaalde aannames. Op een aantal van deze aannames zijn ongetwijfeld op- en aanmerkingen te plaatsen, maar desalniettemin vonden wij het belangrijk om toch een kwantificering van de mogelijke financiële impact van deze Coronacrisis op te stellen om zo een beter beeld te kunnen geven van de bandbreedtes waarbinnen de financiële impact zich begeeft. Van een deel van de risico's is echter in dit stadium nog onvoldoende in te schatten wat de financiële effecten zijn. Deze zijn in het overzicht als n.n.b. (nog nader te bepalen) aangegeven. Wellicht zullen op een later moment ook nog nieuwe zaken worden toegevoegd aan dit overzicht.

Ook is het op dit moment nog onduidelijk in welke mate het Rijk de gemeenten gaat compenseren en hoe dit op termijn zal doorwerken in het gemeentefonds. Richting de programmabegroting 2021 – 2024 zal er meer zicht zijn op het verloop van de coronacrisis en de daaruit voortvloeiende structurele gevolgen.

Samengevat blijkt dat de financiële schade als gevolg van de Coronacrisis voor de gemeente Oosterhout zich tussen onderstaande bandbreedtes gaat bewegen:

Scenario I: 3 mnd beperking - 1,2% krimp - 4,5% werkloosheid Gezien verloop crisis nu al grotendeels al geen reeel scenario meer.	Scenario II: 6 mnd beperking - 5,0% krimp - 5,3% werkloosheid 5,0% werkloosheid in 2021	Scenario III: 6 mnd beperking - 7,7% krimp - 8,4% werkloosheid 8,1% werkloosheid in 2021	Scenario IV: 12 mnd beperking - 7,3% krimp - 9,4% werkloosheid 9,1% werkloosheid in 2021
2.515.065	4.640.900	4.884.965	6.705.485

Op basis van de uitgangspunten en het op dit moment verwachte scenario, zal de Coronaschade voor de gemeente Oosterhout in 2020 op kunnen lopen tot ongeveer € 4,9 miljoen. **Hierbij zijn nog wel de volgende kanttekeningen te plaatsen:**

- Rijk heeft aangegeven gemeenten te gaan compenseren. Hoe groot deze compensatie is, wat de voorwaarden zijn, wanneer de compensatie plaatsvindt, etc. is momenteel nog niet bekend. Het Rijk heeft op 28 mei bekend gemaakt een eerste compensatievoorschot van € 566 miljoen te verstrekken aan gemeenten. Deels betreft dit een definitief bedrag en deels een voorschot waar nog een eindafrekening op komt. De verdeling hiervan tussen de gemeenten onderling is momenteel nog niet afgestemd; streven is om dit uiterlijk 1 juli bekend te maken. Bovenstaande bedragen zijn **exclusief** deze compensatie.
- Middels het voorstel resultaatbestemming 2019 wordt voorgesteld om € 2,3 miljoen te reserveren om de gevolgen van Corona aan te pakken. Deze reserve is nog niet in bovengenoemde cijfers meegenomen.
- Niet alle gepresenteerde nadelen zijn netto. Zo heeft het Rijk gemeenten opgeroepen om (met name binnen de zorg en collectief vervoer) instellingen voor 80-100% door te betalen. Deze betalingen passen binnen gemeentelijk budget, maar dit betreft feitelijk niet-geleverde zorg. Daarom zijn deze doorbetalingen in dit financieel overzicht wel als Coronaschade opgenomen, maar feitelijk passen deze uitgaven binnen de beschikbare gemeentelijke budgetten.
- Betreft deels gekwantificeerde **risico's** op basis van aannames en nog geen 'harde' bedragen. Zo zijn er aannames gedaan rondom de ontwikkeling van kwijtschelding en schuldhulpverlening. Hoe deze zich gaan ontwikkelen het komend jaar (en de jaren erna) is momenteel nog niet te zeggen.
- Dit overzicht bevat posten welke nog niet gekwantificeerd (n.n.b.) zijn.
- Mogelijk zijn nog niet alle gevolgen in beeld gebracht en dient dit overzicht op later moment nog aangevuld te worden.

Kortom: Bij deze gepresenteerde bedragen zijn nogal wat kanttekeningen te plaatsen. Echter we vinden het van belang om u enige inschatting te kunnen bieden omtrent de omvang van de effecten uit deze Coronacrisis. We zullen deze posten de komende tijd goed blijven monitoren. Niet in de laatste plaats om ook een goede onderbouwing richting het Rijk te hebben voor de beloofde Coronacompensatie.

Voor het volledige overzicht met alle onderkende financiële risico's verwijzen we u naar bijlage 4 van de nota Financieel perspectief 2020-2021.

Vergoeding vanuit het Rijk

Het Rijk heeft inmiddels (update per 28 mei 2020) besloten tot de onderstaande financiële compensaties voor gemeenten:

Onderwerp	Bedrag	Verdeling
Derving parkeerbelasting	€ 125 miljoen	Verdeling o.b.v. landelijk begrote inkomsten parkeren voor periode mrt, apr, mei.
Derving toeristenbelasting	€ 100 miljoen	Verdeling o.b.v. landelijk begrote inkomsten parkeren voor periode mrt, apr, mei.
Meerkosten en inhaalzorg Jeugd & Wmo	€ 144 miljoen	Wordt volgens de reguliere verdeelsleutels van de Algemene uitkering verdeeld.
Noodopvang ouders cruciaal beroep	€ 23 miljoen	Nog te bepalen. Opties zijn nog o.b.v. declaratie van gemeenten of via reguliere verdeelsleutels.
Compensatie gederfde inkomsten SW-bedrijven	€ 90 miljoen	Verdeling via Integratie uitkering Participatie.
Compensatie cultuur	€ 60 miljoen	Verdeling via Algemene uitkering, cluster cultuur.
Tijdelijk steunfonds Lokale Informatievoorz. / media	€ 24 miljoen	Via apart Fonds voor lokale media.

Inkomstenderving huur sportverenigingen	€ 90 miljoen	Via aanvraag Specifieke Uitkering (SPUK)
Compensatie niet-innen ouderbijdrage niet-KOT en SMI	€ 8,3 miljoen	Nog te bepalen.
Inkomstenderving eigen bijdrage Wmo	€ 18 miljoen	Nog te bepalen.
TOZO	Voorschot: € 2 miljard	Uiteindelijke afrekening o.b.v. declaratie van gemeenten (via SiSa).
GGD'en	pm	Rechtstreeks en niet via gemeenten.
Veiligheidsregio's	pm	Rechtstreeks en niet via gemeenten.

Vooruitlopend op de septembercirculaire 2020 volgt (uiterlijk 1 juli) een brief aan alle gemeenten met informatie over de verdeling van bovenstaande middelen.

Daarnaast vinden binnen de interbestuurlijke werkgroep (Ministerie van Binnenlandse Zaken, ministerie van financiën, de VNG, het IPO, de UvW en het ROB) nog steeds gesprekken plaats over de uitwerking van verdere steunpakketten.

Dit zowel in de zin van het verlengen van de huidige pakketten, als ook het uitwerken van nieuwe steunpakketten. Zo worden er in ieder geval nog gesprekken gevoerd over compensatie op gebied van afvalinzameling, openbaar vervoer (m.n. voor de G4) en wijkcentra / buurthuizen.

Daarnaast zal ook het gesprek gevoerd gaan worden over compensatie voor de Middellange- en Langetermijn effecten (impact van de 1,5 meter samenleving voor gemeentelijke uitvoering).

5. Uitgangspunten begroting 2021-2024

Het huishoudboekje van de gemeente moet op orde zijn en met belastinggeld moet zuinig en zinnig worden omgegaan. Dat betekent dat de gemeentebegroting in evenwicht moet zijn. Het uitgangspunt is een degelijke en solide financieel beleid, simpel en overzichtelijk ingericht. Om dit te bereiken zijn in het bestuursakkoord 'Samen op weg naar 2030' zijn een aantal uitgangspunten geformuleerd. De (financieel) belangrijkste punten hieruit zijn:

1. Jaarlijkse begrotingen worden gepresenteerd in het perspectief van structureel sluitende meerjarenramingen. Tussentijdse beperkte, niet-structurele, tekorten zijn aanvaardbaar mits en voor zover deze kunnen worden gedekt uit reserves. Meerjarig dient dan echter sprake te zijn van een sluitende begroting.
2. Er is de komende vier jaar ruimte voor nieuwe initiatieven, met dien verstande dat dit budgettair neutraal gebeurt. Met andere woorden: nieuw voor oud is de leidraad. Uitgangspunt is dat daarbij in eerste instantie gezocht wordt binnen hetzelfde beleidsterrein.
3. In de begrotingen en meerjarenramingen wordt jaarlijks een realistische raming opgenomen voor "onvoorzien". Hierbij wordt de structurele doorwerking niet automatisch vertaald, maar vormt deze onderdeel van de discussie over nieuw beleid bij de eerstkomende begroting. Voorstellen worden streng getoetst aan de criteria onvoorzienbaar, onuitstelbaar en onontkoombaar.
4. Het structurele investeringsniveau is in principe gemaximeerd op € 5,2 miljoen, exclusief investeringen op het gebied van riolering en afvalverwijdering (deze investeringen worden afzonderlijk beschouwd en worden gedekt via een kostendekkend tarief) en het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Het investeringsniveau is exclusief specifieke investeringen ten laste van de vrije reserve. Het investeringsplan wordt jaarlijks opgesteld in de exclusief vorm van een uitvoeringsplanning, waarbij aangegeven wordt wanneer investeringen daadwerkelijk worden uitgevoerd.
5. Aan doelen waarvoor de gemeente van het rijk een doeluitkering ontvangt, wordt in beginsel niet meer uitgegeven dan het bedrag van de doeluitkering. Bezuinigingen vanuit het rijk zullen daarbij in principe niet gecompenseerd worden door de gemeente. Vanwege de bijzondere financiële situatie maken we hierbij een uitzondering voor de jeugdzorg.
6. De reserves van de gemeente Oosterhout vormen de eerste linie in het opvangen van onverwachte tegenvallers en risico's. In het kader van risicomanagement houden wij vast aan het eerder bepaalde uitgangspunt dat de weerstandsratio minimaal 1,5 moet bedragen.
7. Als de verhoging van de onroerendzaakbelasting onontkoombaar blijkt, dan gebeurt dit met maximaal het inflatiepercentage. Op basis van de momenteel beschikbare cijfers (Middellange termijnverkenning 2018-2021 van het CPB) zal de inflatie voor 2021 naar verwachting 1,8% bedragen. Het college gaat er vooralsnog vanuit dat verhoging van de OZB met dit inflatiepercentage, gezien het meerjarenperspectief, noodzakelijk zal zijn.
8. Het algemene uitgangspunt is dat alle overige belastingen en heffingen in principe kostendekkend zijn.

Naast bovengenoemde punten hanteert het college de volgende uitgangspunten voor het opstellen van de programmabegroting 2021-2024:

9. Reële ramingen. De kosten die in de begroting 2021-2024 worden opgenomen zijn gebaseerd op de in die jaren te verwachten lasten op basis van het vastgestelde beleid.

10. De meerjarenbegroting wordt opgesteld in constante prijzen. Dat wil zeggen dat de kosten- en opbrengsten de begroting voor de volgende jaren constant wordt gehouden en er dus geen rekening wordt gehouden met toekomstige inflatie. Dit geldt ook voor de baten uit de algemene uitkering en de belastingen. De inflatie wordt vertaald in een tweetal stelposten (loonontwikkeling en materiele prijsontwikkeling).
11. Loonontwikkeling. De salarislasten worden geraamd op basis van de toegestane formatie. De huidige CAO loopt tot eind 2020. Nu is nog niets te zeggen over de cao-ontwikkelingen in 2021. Normaal gesproken wordt de loonvoet sector overheid gehanteerd als uitgangspunt. Deze bedraagt voor 2021 2,90%. Gezien de huidige omstandigheden is dit percentage gevoelsmatig aan de hoge kant. Daarom wordt voorgesteld om hiervoor voorlopig 2,00% te reserveren, zijnde € 570.000.
12. Materiële prijsontwikkeling. Volgens de septembercirculaire 2019 wordt de ontwikkeling van de BBP voor 2021 geraamd op 1,7%. Dit zou neerkomen op zo'n € 340.000. Er wordt voor gekozen om geen algemene stelpost prijscompensatie op te nemen voor 2021, maar daar waar nodig de prijsontwikkeling mee te nemen bij de actualisaties in de begroting 2021.
13. Indexering subsidies. Er is inmiddels een aantal jaren geen indexering meer toegepast. Bij het bepalen van het uiteindelijke percentage vindt een weging plaats van waarbij de loonindex voor 70% meetelt en de materiele lastenstijging voor 30%. Voor 2021 komt dit neer op: $0,7 * 2,90\% + 0,3 * 1,70\% = 2,6\%$. Hiermee hangt een kostenbeslag samen van zo'n € 206.000.

De bovenstaande afspraken uit het bestuursakkoord vormen het vertrekpunt voor het budgettaire kader 2021-2024.

Meerjarenperspectief (bedragen * € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Uitgangspunten bestuursakkoord				
Loonontwikkeling 2%	570	570	570	570
Materiele prijsontwikkeling 1,7%	0	0	0	0
Subsidies 2,6%	206	206	206	206
Onroerend Zaakbelasting 1,8%	-210	-210	-210	-210
Totaal	566	566	566	566
	Nadeel	Nadeel	Nadeel	Nadeel

6. Autonome ontwikkelingen vanaf 2021

Dit hoofdstuk bevat de zogenoemde autonome ontwikkelingen die wij als gemeente op ons af zien komen. Voor een deel zijn deze al genoemd in het hoofdstuk concernrapportage. Maar los daarvan zien wij ook vanuit nieuwe ontwikkelingen (m.n. wet- en regelgeving) zien wij (onontkoombare) zaken op ons afkomen welke wij zullen moeten gaan oppakken.

(Bedragen * € 1.000)

	Omschrijving product / activiteit	Investering eenmalig	2021	2022	2023	2024
1	WIBON	51	-	-	-	-
2	Basisregistratie ondergrond (BRO)	40	30	30	30	30
3	Gemeenschappelijke regelingen	-	301	301	301	301
4	Regiesysteem sociaal domein	60	-	-	-	-
5	Wet open overheid (WOO)	-	220	230	150	150
6	Herijking Gemeentefonds miv 2022	-	-	pm	pm	pm
	TOTAAL	151	551	561	481	481

Toelichting:

- WIBON: € 51.000. De Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken (WIBON) vervangt de in 2008 ingevoerde WION. Doel van de WIBON is gevaar of economische schade door beschadiging van ondergrondse kabels of leidingen (zoals bijvoorbeeld: water-, elektriciteit-, gas- en telecomleidingen) te voorkomen. De gemeente Oosterhout is wettelijk verplicht om alle kabels en leidingen, welke zij in beheer heeft, aan te leveren aan de WIBON. Dit gebeurt al voor alle bekende hoofdriolen, buitenbedrijf zijnde k&l, cameratoezicht, stroomnet drukriool, eigen net, evenementen, stadsafsluiting, weesleidingen en VRI's.
Om aan de wet te voldoen moeten ook alle beschikbare (huis)aansluitleidingen digitaal in de WIBON worden geregistreerd. Voor het digitaliseren en beschikbaar maken van de aansluitleidingen moeten de gegevens worden geregistreerd in een gestandaardiseerd informatiemodel. De eenmalige kosten hiervoor bedragen € 51.000.
- Basisregistratie Ondergrond (BRO): € 30.000. De Basisregistratie Ondergrond (BRO) bevat gegevens over geologische en bodemkundige opbouw van de Nederlandse ondergrond. In de komende jaren wordt de BRO stapsgewijs voltooid. Per stap bevat de BRO steeds meer gegevens over de ondergrond. De Basisregistratie Ondergrond is voor ons als gemeente een wettelijke verplichting om te implementeren. Wij zijn als bronhouder, eigenaar van veel gegevens die onder de BRO vallen. Als bronhouder zal de gemeente de nodige werkzaamheden moeten verrichten. De BRO raakt verschillende processen binnen de gemeentelijke organisatie zoals bijvoorbeeld civiele techniek, bouw, water- en groenbeheer, omgevingsvergunningen, etc. Op het vlak van IT-beheer zal een bronhoudersportaal ingericht moeten worden. Daarnaast is een coördinator ondergrond benodigd (0,5 fte) die de verbindende schakel binnen (en deels buiten) de eigen organisatie is met betrekking tot de relevante (BRO) datasets en IT-beheer.
- Verbonden partijen: € 301.000 nadelig. Op basis van de conceptbegrotingen 2021 van de verbonden partijen zien we een kostenstijging van € 299.000. Dat bestaat grofweg uit de volgende onderdelen:

Gemeenschappelijke regeling	Bedrag
RWB	€ 135.487
GR OGZ (GGD)	€ 35.739
WAVA	-/- € 49.064
Veiligheidsregio	€ 62.626
OMWB	€ 70.063
BWB	€ 36.600
RBL	€ 9.896
Totaal	€ 301.347

Voor een toelichting verwijzen we naar de nota verbonden partijen 2021. Voor de duidelijkheid vermelden we nog wel dat de begrotingen van de GR'en zijn opgesteld voordat de Coronacrisis opstak. De effecten hiervan zijn nog niet in deze begrotingen verwerkt en kunnen dus voor sommige GR'en een prijsopdrijvend effect gaan hebben.

4. Regiesysteem sociaal domein: € 60.000. In Equalitverband wordt gewerkt aan de aanschaf van een regiesysteem sociaal domein. Dit systeem bevordert het integraal werken binnen de gemeente en mogelijk ook met externe partners. De aanschaf van dit systeem wordt gedekt uit de reguliere ICT-investeringen. Voor het inrichten, vullen en de implementatie van het regiesysteem is een projectleider benodigd. Deze kost voor de duur van dit traject naar verwachting € 60.000.
5. Wet open overheid (Woo) / Archiefwet / Zaaksysteem: € 220.000. De Wet open overheid (Woo) is een initiatiefwet uit 2012, die tot doel heeft om overheden en semi-overheden transparanter te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De voorgenomen Wet open overheid (Woo) verplicht gemeenten documenten uit elf voorgeschreven categorieën actief openbaar te maken. Daarnaast verplicht de Woo maar ook de archiefwet ons om de informatiehuishouding op orde te brengen. Vanuit de archiefwet moet gemeente aansluiten op een E-depot. Daarnaast zal de gemeente het zaaksysteem moeten vervangen om de digitale documenten te registeren en archiveren.

Het publiceren betekent dat de inhoudelijke content publiceerklaar moet worden gemaakt, doormiddel van "weglakken" van informatie. Dit kan worden opgevangen in een specifieke beheer-rol. Voor het op orde brengen/houden van informatiehuishouding en het publiceren zijn ook technische componenten nodig. Ook zijn gemeenten op basis van de Wet hergebruik van overheidsdata (Who) verplicht om op verzoek overheidsinformatie als open data beschikbaar te stellen voor hergebruik. De gevraagde informatie moet bij voorkeur digitaal en in een open en machine leesbare vorm aangeleverd worden, inclusief metagegevens. Het delen van data en informatie maakt het niet direct toegankelijk. Ook hier ligt een verantwoordelijkheid voor de gemeente. De inwoner wegwijs maken in de gepubliceerde en gedeelde informatie/data kan worden belegd in een rol.

Om te kunnen voldoen aan deze wetgevingen start de gemeente Oosterhout in 2021 ook de ontwikkeling van een open data platform en een self-service portal voor inwoners en bedrijven. Hiermee maken we het mogelijk om data en informatie op een laagdrempelige manier met belangstellenden te delen. De VNG is nog met het Rijk in gesprek over de compensatie in de kosten die hiermee samenhangen.

6. Herijking gemeentefonds. In 2019 zijn er landelijk diverse trajecten gelopen rondom de herijking van het gemeentefonds. Leidend hierbij was de wens om een beter uitlegbaar en een simpelere verdeling van de Rijksmiddelen te bewerkstelligen. Daartoe zijn er twee trajecten gestart. Een waarin de verdeling van middelen voor het sociaal domein onder de loep is genomen en één traject voor het 'klassieke' gedeelte van het gemeentefonds.

In januari 2020 zijn de eerste uitkomsten uit de projecten herijking gemeentefonds naar buiten gebracht. Hoewel er geen gevolgen per gemeente zijn aangegeven, is op hoofdlijnen aangegeven wat de wijzigingen zijn van deze herijking. Duidelijk is dat er werk is gemaakt van de gewenste vereenvoudiging van het stelsel. In de nieuwe verdeling is het aantal verdeelmaatstaven flink teruggebracht. Diverse specificaties van maatstaven in de huidige verdeling zijn in de nieuwe verdeling vervangen door één globaal werkende maatstaf. Verder blijkt uit de concept-opzet dat er een duidelijke toename is van het gewicht van bijvoorbeeld de maatstaven huishoudens, minderheden/niet-westerse achtergrond en oppervlakte bebouwing.

Uit deze uitgangspunten is vooral gebleken dat grote steden voordeel hebben bij deze nieuwe verdeling, maar dat middelgrote steden en plattelandsgemeenten (flink) gaan inleveren. Inmiddels is door de minister besloten om de herverdeling uit te stellen tot 2022 en tot die tijd nader onderzoek te doen naar de effecten. Naar verwachting zal dit echter geen fundamentele wijzigingen in de verdeling opleveren,

maar dat we een volgende keer iets kunnen verwachten wat er op lijkt, maar waar de scherpe kantjes af zijn gehaald. Kortom: Oosterhout zal rekening moeten houden met een (forse) afname van de algemene uitkering met ingang van 2022.

7. Algemene uitkering

De meerjarenbegroting 2021 zal worden gebaseerd op de meicirculaire 2020. In deze paragraaf worden de ontwikkelingen vanuit deze circulaire nader uiteengezet en wordt een beeld geschetst van de financiële consequenties ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2020.

De meicirculaire 2020 is gebaseerd op de voorjaarsnota van het Rijk.

Ontwikkeling onderdeel sociaal domein in het gemeentefonds

Vanaf 2019 is de integratie-uitkering Sociaal Domein opgehouden te bestaan. De betreffende onderdelen zijn óf naar de algemene uitkering overgeheveld óf overgeheveld naar aparte integratie-uitkeringen (Participatie, Beschermd Wonen en Voogdij/18+).

Het gemeentefonds bestaat in 2021 voor ongeveer 90% uit de Algemene Uitkering en 10% uit decentralisatie- en integratie-uitkeringen.

Accressen

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkelingen van Rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen trap op samen trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toe- en afname van de Rijksuitgaven wordt het accres genoemd. In het accres worden ook de mutaties in de loon- en prijsmutaties meegenomen.

Gezien het feit dat het sociaal domein nu grotendeels naar de algemene uitkering is overgeheveld heeft het accres ook op deze onderdelen direct invloed.

Financieel totaaloverzicht meicirculaire 2020

Ten opzichte van de gewijzigde begroting is per saldo een positieve ontwikkeling zichtbaar voor alle jaren. Deze ontwikkeling was al zichtbaar in de decembercirculaire en heeft zich in de meicirculaire voortgezet. Dit wordt voornamelijk verklaard door de toename van de accressen in combinatie met de hoeveelheidsverschillen. Dit laatste heeft voornamelijk te maken met de actualisatie van ramingen en wijzingen van definities voornamelijk in relatie tot de nieuwe maatstaven sociaal domein.

In onderstaande tabel zijn de financiële ontwikkelingen vanuit de meicirculaire 2020 afgezet tegen de gewijzigde meerjarenbegroting 2020.

X € 1.000	Begr 2020	Begr 2021	Begr 2022	Begr 2023	Begr 2024
Begroting 2020	84.665	85.059	84.501	85.198	85.198
<i>Decembercirculaire</i>	667	1.573	1.781	1.527	1.527
Gewijzigde MJB 2020	85.332	86.632	86.283	86.725	86.725
<i>Meicirculaire:</i>					
Accessen, uitkeringsbasis, BTW compensatiefonds, hoeveelheidsverschillen	1.125	2.672	3.301	2.891	3.481
Taakmutaties waar ook (extra) uitgaven tegenover staan	127	84	186	205	205
Mutaties Integratie uitkeringen	386	-813	-807	-825	-847
Stelposten / overig	295	51	-143	128	-22
<i>Totaal mutaties (bruto)</i>	<i>1.933</i>	<i>1.994</i>	<i>2.537</i>	<i>2.398</i>	<i>2.817</i>
Gemeentefonds o.b.v. meicirculaire 2019 op te nemen in begroting 2020	87.266	88.626	88.820	89.123	89.543
<i>Totaal mutaties netto Decembercirculaire 2019</i>	<i>667</i>	<i>1.573</i>	<i>1.781</i>	<i>1.527</i>	<i>1.527</i>
<i>Totaal mutaties netto Meicirculaire 2020</i>	<i>1.806</i>	<i>1.849</i>	<i>2.290</i>	<i>2.132</i>	<i>2.552</i>
Netto effect begroting 2021	2.473	3.422	4.071	3.659	4.079
Uitsplitsing gemeentefonds					
Algemene uitkering	78.459	81.091	81.358	81.740	82.181
Integratie-uitkering Participatie en Voogdij/18+	8.807	7.535	7.462	7.383	7.362

Uit bovenstaande tabel is op te maken dat de gemeente Oosterhout in 2021 totaal ruim € 3,4 miljoen meer aan Algemene Uitkering mag verwachten ten opzichte van de vorige begroting. Dit loopt op naar € 4,1 miljoen meer in 2024.

De berekeningen van het gemeentefonds zijn voor een groot deel gebaseerd op prognoses en inschattingen. Ondanks het feit dat de berekeningen zo zorgvuldig mogelijk worden gedaan met medewerking van verschillende disciplines in de organisatie, bestaat er altijd een risico op afwijkingen ten opzichte van de werkelijke cijfers. Ook de uitgaven van het Rijk kunnen anders verlopen dan begroot, hetgeen ook direct gevolgen heeft voor de gelden uit het gemeentefonds voor de gemeente Oosterhout.

Als gevolg hiervan worden jaarlijks stelposten opgenomen, hetgeen ook bij de begroting 2020 het geval is.

Herziening verdeelmodellen

De herverdeling van het gemeentefonds is uitgesteld. Dit vanwege de grote aansluitverschillen die er tussen het bestaande en het nieuwe model aanwezig waren. Momenteel vinden landelijk diverse trajecten rond de heroverweging van de financiële verhouding en de herziening van de verdeelmodellen voor zowel het sociaal domein als het algemene deel van het gemeentefonds. De uitkomsten hiervan worden in december 2020 verwacht. Uit tussentijds gepubliceerde stukken omtrent deze herverdeling is op te maken dat dit voor grote gemeenten een positief herverdeeleffect zal opleveren, maar voor middelgrote – en kleine gemeenten negatief gaat uitpakken. De invoering van deze nieuwe verdeling zal reeds ingaan in 2022.

8. Financieel totaalbeeld

In dit hoofdstuk wordt het totaaloverzicht naar aanleiding van het nieuw beleid en de dekkingsmaatregelen en de ontwikkelingen in de financiële positie in beeld gebracht. Dit alles levert samengevat het onderstaande beeld op:

Bedragen * 1.000

Exploitatie (- = voordeel , + = nadeel)	Hfst	Een- malig	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Saldo begroting 2020	2		-1.268	-97	1.227	552	552
1 ^e concernrapportage	3		-1.868	2.104	2.104	2.104	2.104
Coronakosten	4		4.845	nbn	nbn	nbn	nbn
Uitgangspunten 2021	5		-	566	566	566	566
Autonome ontwikkeling	6	151	-	551	561	481	481
Gemeentefonds	7		-2.473	-3.422	-4.071	-3.659	-4.079
Nieuw meerjarenbeeld	8	151	-764	-298	387	44	-376
			voordeel	voordeel	nadeel	nadeel	voordeel

Voor een onderbouwing van het bovenstaande verwijzen we u naar respectievelijk de hoofdstukken 2 t/m 7 van deze nota.

Dit betekent dat we het jaar 2020, ondanks de verwachte negatieve gevolgen van de Coronacrisis die we op dit moment in beeld hebben, naar verwachting toch positief kunnen afsluiten. In meerjarig perspectief is momenteel nog sprake van een beperkt tekort in 2022. Hierbij wordt aangetekend dat momenteel nog geen zicht op de noodzakelijke actualisaties voor de begroting 2021, dat dit perspectief beleidsarm is en dat de herverdeling van het gemeentefonds vanaf 2022 negatief gaat uitpakken voor onze gemeente.

Uitwerking naar de begroting

In deze nota worden de kaders geschetst voor de komende vier jaar. Deze nota hoeft, anders dan de begroting, meerjarig in financiële zin (nog) niet sluitend te zijn. Wel dient er uiteraard een reëel inhoudelijk kader en financieel perspectief te worden vastgesteld op basis waarvan het college in het najaar een sluitende begroting kan presenteren. Het college is na vaststelling van deze nota aan zet om deze kaders te realiseren richting de begroting 2021 en de meerjarenbegroting 2022-2024.

Ook zal er nog kritisch gekeken moeten worden naar de verschillende geplande investeringen die ten laste komen van de reserves.

De periode tot aan de begroting gebruikt het college om antwoorden te krijgen op onder andere de volgende vragen, zodat we de geschetste kaders nader kunnen invullen:

- Zijn de geplande investeringen, hun bedragen en de termijn nog realistisch?
- Welke keuzes kunnen er gemaakt worden binnen de beleidsvoornemens?
- Welke ombuigingen zijn er te formuleren?

Actualisering

De cijfers in deze nota zijn exclusief actualisering van het bestaand beleid. Actualisering zijn aanpassingen aan de begroting als gevolg van veranderingen in aantallen, waardoor het beroep op regelingen autonoom wijzigt, of contractueel c.q. wettelijk onvermijdelijke mutaties in lasten en/of baten. Momenteel is nog geen inschatting gemaakt van deze actualisering, maar hier zal in de uitwerking richting de begroting 2021 wel rekening mee moeten worden gehouden.

Bijlage 1 Administratieve begrotingswijzigingen

(beleidsproduct en/of programma-overstijgend)

Bedragen x € 1.000, - = voordeel

Beleidsproduct	Toelichting	V/ N	Lasten		Baten	
			I	S	I	S
Programma 2 Sociaal Domein						
Volksgezondheid	Overheveling van het budget voor de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg van het product Veiligheid naar Gezondheid. Bij de actualisatie van de begroting 2020 is dit budget per abuis op het product Veiligheid begroot.	N		68		
Veiligheid	Overheveling van het budget voor de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg van het product Veiligheid naar Gezondheid. Bij de actualisatie van de begroting 2020 is dit budget per abuis op het product Veiligheid begroot.	V		-68		
Transitie AWBZ	Overheveling van het budget Floralia dagbesteding van transitie AWBZ naar Algemene voorzieningen WMO als gevolg van het raadsbesluit om het Floraliapark te benoemen als locatie voor begeleiding als algemene voorziening.	V		-400		
Algemene voorzieningen WMO	Overheveling van het budget Floralia dagbesteding van transitie AWBZ naar Algemene voorzieningen WMO als gevolg van het raadsbesluit om het Floraliapark te benoemen als locatie voor begeleiding als algemene voorziening.	N		400		
Programma 5 Ruimte & ontwikkeling						
Wegen	Herverdeling van de budgetten over de producten wegen en verkeer gebaseerd op de uitvoeringsplanning openbare ruimte.	N		15		
Verkeer	Herverdeling van de budgetten over de producten wegen en verkeer gebaseerd op de uitvoeringsplanning openbare ruimte.	V		-15		
TOTAAL			-	-	-	-

Bijlage 2 Actualisaties begroting

Bedragen x € 1.000, - = voordeel

Beleidsproduct	Toelichting	V/N	Lasten		Baten	
			I	S	I	S
Programma 2 Sociaal Domien						
Volksgezondheid	Verhoging van de bijdrage aan het Dierenopvangcentrum Breda e.o voor de wettelijke taak van opvang en verzorging van zwerfdieren, conform het collegebesluit van 11 november 2019 (ZN192201) ten laste van het begrotingssaldo 2020.	N		21		
Volksgezondheid	Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang vanuit de algemene uitkering	N		8		
Beheerskosten maatschappelijke zorg	Ambulantisering GGZ vanuit de algemene uitkering	N		53		
Programma 4 De levendige gemeente						
Musea	In januari 2018 is door de raad besloten de subsidie aan museum "Op Stelten" te verlagen naar € 93.000 in 2020. Deze verlaging was nog niet in de begroting 2020 opgenomen.	V		-15		
Programma 5 Ruimte & ontwikkeling						
Water en riolering	Deltaprogrammering Ruimtelijke adaptatie vanuit de algemene uitkering	N	40			
Dekkingsmiddelen						
Algemene uitkering	Toezicht en handhaving kinder- en gastouderopvang (€ 8.000 structureel), verlaging budget Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten WMO en Jeugd (€ 68.000), Ambulantisering GGZ (€ 53.000 structureel) en Deltaprogrammering ruimtelijke adaptie (€ 40.000 structureel)	V			40	61
Resultaat						
Resultaat	Aanpassing van het begrotingssaldo 2020 op basis van de verhoging van de bijdrage aan het Dierenopvangcentrum Breda (€ 21.000), en de verlaging van de subsidie aan museum "Op Stelten" (€ 15.000)	V		-6		

Bijlage 3 Uitkomsten financiële stresstest

Voor gemeenten is een eigen stresstest ontwikkeld. Deze stresstest geeft door middel van indicatoren inzicht in de financiële status en weerbaarheid. De meerwaarde van de test zit vooral ook in het periodiek invullen van de stresstest, zodat op alle indicatoren een trend zichtbaar wordt en geanalyseerd kan worden.

Kengetallen BBV

Het BBV schrijft voor dat in de begroting een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen wordt opgenomen om de financiële positie van de gemeente inzichtelijker te maken. De kengetallen en de bijbehorende beoordelingen zijn onderstaand opgenomen.

Schuldratio (1.1)

De schuldratio wordt berekend door het vreemd vermogen te delen door het begrotingstotaal. Deze ratio kent de afgelopen jaren een dalend verloop. In de VNG-publicatie 'Houdbare overheidsfinanciën' is aangegeven dat een schuldratio lager dan 100% van het begrotingstotaal als 'normaal' kan worden beschouwd. Boven de 100% is voorzichtigheid geboden. De gemeente Oosterhout zit hier beduidend onder en deze reeks heeft de afgelopen jaren ook een dalende lijn laten zien, wat betekent dat wij ten opzichte van de omvang van onze begroting, minder schulden hebben gekregen.

Schuldratio • * € 1 miljoen	JR 2015	JR 2016	JR 2017	JR 2018	JR 2019
A. Vaste schulden	94,4	96,1	79,8	72,4	76,0
B. Vlottende schulden	13,8	8,2	8,5	21,9	16,0
C. Overlopende passiva	10,6	10,5	9,8	12,5	9,0
D. Financiële vaste activa	21,3	20,0	19,8	18,2	18,5
D. Financiële vaste activa m.u.v. kapitaalverstrekkingen	19,2	18,0	17,7	17,9	18,2
E. Kortlopende uitzettingen	6,1	14,4	12,3	11,7	12,4
F. Liquide middelen	0	0,5	1,0	4,7	0,4
G. Overlopende activa	13,2	11,6	10,1	11,2	12,3
H. Saldo baten	167,0	168,9	153,4	155,0	157,4
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%	46,8%	40,4%	35,8%	39,6%	36,5%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor kapitaalverstrekkingen	48,0%	41,6%	37,2%	39,7%	36,7%

Solvabiliteitsratio (1.2)

De solvabiliteitsratio wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Dit geeft de mate aan waarmee het bezit van de gemeente is gefinancierd met eigen vermogen. In de VNG-publicatie 'Houdbare gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer een solvabiliteitsratio tussen 30 en 80% ligt wordt dit als normaal beschouwd. Bij een ratio onder de 30% is voorzichtigheid geboden. Deze ratio is in Oosterhout de afgelopen jaren licht gestegen. Dat betekent dat meer van onze bezittingen met eigen middelen zijn betaald.

Solvabiliteitsratio (Bedragen * € 1.000)	JR 2015	JR 2016	JR 2017	JR 2018	JR 2019
A. Eigen vermogen	148.604	154.581	153.127	146.640	146.936

B. Passiva (balanstotaal)	268.799	270.067	252.002	255.560	250.716
(A/B)*100%	55,3%	57,2%	60,8%	57,4%	58,6%

Structurele exploitatieruimte (1.3)

De structurele exploitatieruimte is een maatstaf voor het verschil tussen structurele baten en lasten met inachtneming de dotaties aan de reserves. Dit kengetal geeft aan hoeveel structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Er is geen norm aanwezig voor het niveau van dit kengetal, echter een negatieve exploitatieruimte is een slechte ontwikkeling. Met ingang van 2017 is hier een negatief kengetal zichtbaar. Dit wordt met name veroorzaakt door de tekorten in het sociaal domein. Omdat een negatief kengetal betekent dat we structureel meer geld uitgeven dan er binnenkomt, dient dit kengetal gekeerd te worden.

Indicator	JR 2015	JR 2016	JR 2017	JR 2018	JR 2019
A. Structurele lasten	149.250	158.515	157.674	153.624	154.082
B. Structurele baten	166.286	166.100	151.866	149.273	150.016
C. Structurele toevoegingen aan reserves	1.808	1.746	668	618	587
D. Structurele onttrekkingen aan reserves	3.717	4.624	3.173	3.351	2.956
E. Totale baten	166.468	168.901	154.849	155.031	157.424
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E)x100%	11,3%	6,2%	-4,2%	-1,0%	-1,4%

Grondexploitatie (1.4)

Het kengetal grondexploitatie geeft informatie over de boekwaarde van de GREX in verhouding tot de totale gemeentelijke inkomsten. Er is geen norm voor de hoogte van deze ratio. Hoe lager dit ratio hoe minder de relevantie van negatieve waardeontwikkeling van de GREX voor de begroting en daarmee een lager risico voor de gemeente. Dit kengetal was de afgelopen jaren vrij hoog voor Oosterhout in vergelijking met andere gemeenten. Dit kengetal kent een dalende trend die samenhangt met de toegenomen grondverkoop de afgelopen jaren.

Kengetal grondexploitatie (in%)	JR 2015	JR 2016	JR 2017	JR 2018	JR 2019
A. Niet in exploitatie genomen bouwgronden	7.884	0	0	0	0
B. Bouwgronden in exploitatie	38.180	32.900	28.833	19.580	15.362
C. Totale baten (excl. mutaties reserves)	166.996	168.901	154.849	155.033	157.423
Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	27,6%	19,5%	18,6%	12,6%	9,8%

Belastingcapaciteit (1.5)

De belastingcapaciteit geeft de gemiddelde lasten uit hoofde van OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing weer ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Hier is geen norm voor. Een ratio van minder dan 100% betekent dat de lasten lager zijn dan landelijk gemiddeld. Hoewel dit kengetal is gedaald de afgelopen periode, is deze in de begroting 2019 weer gestegen, wat samenhangt met het kostendekkend tarief voor de afvalstoffenheffing.

Gemeentelijke belastingcapaciteit (in %)	JR 2015	JR 2016	JR 2017	JR 2018	JR 2019
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	247,84	250,37	252,87	248,87	264,50
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	228,00	234,00	204,00	204,00	210,00
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	189,00	194,00	192,00	199,00	217,00
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	-	-	-	-	-
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	664,84	678,37	648,87	651,87	691,50
F. Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in T-1	704,00	716,00	723,00	723,00	711,00
Belastingcapaciteit (E/F) x 100%	94,4%	94,7%	89,7%	90,1%	97,2%

Conclusie financiële kengetallen

Op gebied van vrijwel alle kengetallen scoort Oosterhout goed. Er bestaat echter wel zorg over het kengetal structurele exploitatieruimte. Hier is zichtbaar dat dit percentage een dalend verloop kent, hetgeen betekent dat er steeds minder 'vrije' ruimte binnen de begroting aanwezig is. Vanaf 2017 is dit kengetal zelfs negatief geworden. Dit is voornamelijk te verklaren door de tekorten op gebied van jeugd en WMO in die jaren; een deel van deze kosten is structureel en werkt ook door naar komende jaren. Het is zaak om deze ontwikkeling te kenteren.

Schuldpositie, vreemd vermogen

Netto schuld / exploitatie (2.1)

De schuld als aandeel van de exploitatie geeft een indicatie van de druk van de rentelasten op de exploitatie. De VNG geeft aan dat bij een score van meer dan 90% voorzichtigheid is geboden. Een score van minder dan 50% is gunstig. Oosterhout scoort 45,3%. Voor dit kengetal geldt een licht andere definitie dan de in de kengetallen BBV opgenomen netto schuldquote, vandaar dat de uitkomst licht verschilt.

Netto schuld / exploitatie	2015	2016	2017	2018	2019
Netto schuld	94.473	96.119	79.764	72.406	76.044
Exploitatie	165.656	172.519	168.781	171.875	167.716
Score	57,0%	55,7%	47,3%	42,1%	45,3%

Netto schuld per inwoner (2.2)

Deze indicator spreekt voor zich, de netto schuld gedeeld door het aantal inwoners. Oosterhout valt in de categorie voldoende, omdat de netto schuld per inwoner in Oosterhout meer dan 20% onder het gemiddelde van Nederland ligt.

Netto schuld per inwoner	2015	2016	2017	2018	2019
Oosterhout	€ 1.822	€ 1.788	€ 1.446	€ 1.304	€ 1.358
Nederland	€ 1.915	€ 1.903	€ 1.971	n.t.b.	n.t.b.

Schuldevolutie (2.3)

De schuldevolutie geeft aan in welke mate de schuld per inwoner in een jaar is toegenomen of afgenomen. Een afname van 10% of meer wordt beschouwd als gezond en een toename van 10% of meer als ongezond.

In Oosterhout neemt de schuld tussen 2018 en 2019 met 5% toe. Dit is een neutrale score.

Aangetrokken geldleningen (*€ 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019
Oosterhout	94.473	96.119	79.764	72.406	76.044
Mutatie t.o.v. voorgaande jaar	+15,3%	+1,7%	-17%	-9,2%	+5,0%

Netto rentelasten / exploitatie (2.4)

Deze indicator geeft aan welk deel van de exploitatie gebonden is door het betalen van rente (aan banken). De indicator hangt heel sterk samen met de netto schuld / exploitatie (1.2).

Hierop scoort Oosterhout voldoende.

Netto schuld / exploitatie (* € 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019
Rentekosten	943	997	1.058	969	594
Exploitatie	165.656	172.519	168.781	171.875	167.716
Score	0,57%	0,58%	0,63%	0,56%	0,35%

Reservepositie, eigen vermogen

Ratio weerstandsvermogen (3.1)

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente. De minimale benodigde weerstandratio is sinds 2012 bepaald op 1,5. De afgelopen jaren zien we deze ratio terugzakken. Dit wordt met name veroorzaakt door de afname van de 'vrij' beschikbare reserves. Daarnaast zien we in 2019 een stijging van het risicoprofiel; dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de ingeschatte impact van de Coronacrisis op de gemeentelijke financiën. De weerstandratio zit per saldo nog steeds boven de vastgestelde 1,5 en scoort daarmee voldoende.

Weerstandratio (bedragen * € 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019
Netto weerstandsvermogen	37.083	38.733	41.200	30.759	28.278
Risicoprofiel	14.241	16.135	16.992	15.597	18.455
Weerstandratio	2,6	2,4	2,4	1,9	1,5

Mogelijkheden om beschikbare weerstandscapaciteit te verbeteren (3.2)

De algemene reserve, het 'vrije' gedeelte van de vrije reserve, de ABR en de reserve sociaal domein vormen ons directe weerstandsvermogen, bedoeld om risico's af te dekken. Deze kunnen echter maar één keer (incidenteel) ingezet worden. Daarnaast is sprake van indirect weerstandsvermogen (de post onvoorzien en de onbenutte belastingcapaciteit). Deze kunnen worden gebruikt om de weerstandscapaciteit te verbeteren. Deze kunnen een structureel effect hebben. De gemeente heeft deze mogelijkheden waardoor de score goed is.

Weerstandscapaciteit (bedragen * € 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019
Direct – incidenteel	33.201	34.642	36.812	26.099	23.471
Indirect - structureel	3.882	4.091	4.388	4.660	4.807
Weerstandscapaciteit	37.083	38.733	41.200	30.759	28.278

Mutaties reserves (3.3)

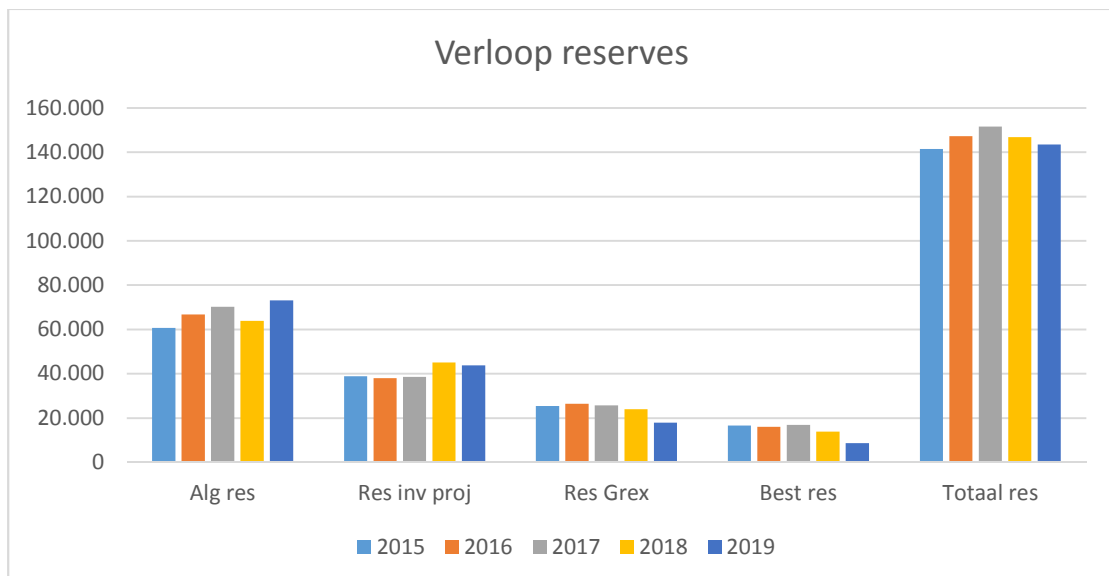
Het BBV omschrijft reserves als vermogensbestanddelen die behoren tot het eigen vermogen en die bedrijfseconomisch gezien vrij zijn te besteden. De gemeente beschikt over algemene reserves (bedoeld als buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers) en bestemmingsreserves (vooraf gedefinieerd doel). Hoewel de gemeente er niet is om onbeperkt geld op te potten, dient de omvang van de reserves (met name de algemene reserve) wel op voldoende peil te blijven om tegenvallers op te kunnen vangen. Uit onderstaand overzicht is duidelijk zichtbaar dat jaarlijks meer onttrokken wordt aan de reserves dan dat er wordt toegevoegd. Doordat er tot en met 2016 positieve rekeningresultaten zijn gehaald (die weer aan de reserve worden toegevoegd), is de reserve in die periode gegroeid. Met ingang van 2017 zien we hier een kentering in, die veroorzaakt wordt door de tekorten op het sociaal domein. Dankzij het positief rekeningresultaat vanuit de jaarrekening 2019, zien we de reserve licht groeien. Hierdoor beoordelen we Oosterhout als neutraal.

Mutatie reserves	Rek 2015	Rek 2016	Rek 2017	Rek 2018	Rek 2019	Begr 2020	Begr 2021
Vermeerdering	21.460	9.595	10.382	12.854	10.590	2.138	15.977
Vermindering	18.051	10.867	13.116	15.739	13.766	4.806	18.600
Saldo	3.409	-1.272	-2.734	-2.885	-3.176	-2.668	-2.623
Resultaat JR	7.118	7.249	-816	-153	3.473	3.525	-97
Mutatie reserves	10.527	5.977	-3.600	-3.038	297	857	-2.720

Oosterhout kent een aantal soorten reserves, te weten:

- Algemene reserves: algemene reserve, financieringsreserve en de vrije reserve;
- Reserve investeringsprojecten (ter dekking van kapitaallasten investeringen uit reserves);
- Reserves grondexploitatie: Algemene bedrijfsreserve en de reserve infrastructurele werken;
- Bestemmingsreserves (overige reserves).

Kijken we naar deze verschillende soorten reserves, dan krijgen we het volgende beeld:

Hieruit wordt zichtbaar dat – hoewel de totale omvang van de reserves de afgelopen jaren vrijwel gelijk is gebleven – de reserves waar vrij over beschikt kunnen worden afnemen. In 2019 is een toename van de algemene reserves zichtbaar, maar dat heeft betrekking op een

overheveling van € 7 miljoen vanuit de ABR grondbedrijf naar de vrije reserve t.b.v. het nieuwe stadhuis.

Grondexploitatie

Afhankelijkheid grondexploitatie voor sluitende begroting (4.1)

Zodra in de meerjarenbegroting rekening wordt gehouden met winsten vanuit de grondexploitaties bestaat er een bepaalde druk op de exploitaties om deze winsten daadwerkelijk te realiseren. Geen realisatie betekent immers een direct dekkingsprobleem in de begroting. Lagere grondverkoop hebben dan direct effect op de reguliere exploitatie. In de meerjarenbegroting van onze gemeente zijn dergelijke winsten niet ingeboekt in de exploitatie. Ook wordt bij het bepalen van het weerstandsvermogen geen rekening meer gehouden met de winstpotentie op de grondexploitatie. Er is dus geen afhankelijkheid meer.

Winstverwachting grondexploitaties (4.2)

Op het moment dat er positieve resultaten uit de grondexploitaties worden gerealiseerd heeft de gemeente middelen die kunnen worden ingezet of gespaard voor moeilijke tijden. De meerjarige winstverwachting van de grondexploitaties is opgenomen in de parasgraaf grondbeleid in de jaarrekening 2019. Bij onderstaande cijfers wordt opgemerkt dat dit de winstverwachtingen op basis van de jaarrekeningen zijn. Op het moment dat er daadwerkelijk winst genomen is, is de winstverwachting het jaar erop uiteraard lager. Met ingang van 2017 is de Zwaairom opgenomen in dit overzicht, welke een negatieve winstverwachting heeft. Dit heeft nadrukkelijk effect in onderstaand overzicht. Overigens is voor Zwaairom reeds een verliesvoorziening getroffen van € 4 miljoen, welke niet in onderstaand overzicht is verwerkt. Betrek je die wel bij deze cijfers, dan is er per saldo sprake van € 3,5 miljoen aan nog te realiseren winsten. In deze winstverwachting zitten natuurlijk risico's, zoals risico's wanneer de resultaten later in de toekomst worden gerealiseerd.

Meerjarige winstverwachting grondexploitaties (bedragen * € 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019
Winstverwachting per jaareinde	9.940	11.889	4.563	2.945	-497

Algemene reserves grondbedrijf en risicoreserve Grondbedrijf versus risico's (4.3)

De Algemene reserve van het Grondbedrijf (ABR), het niet-geclaimde deel van de bestemmingsreserve infrastructurele werken en eventueel getroffen verliesvoorzieningen zijn reserves om risico's van het Grondbedrijf op te vangen. Deze reserves moeten zodanig zijn dat de risico's kunnen worden opgevangen. In Oosterhout zijn de reserves en de voorziening grondbedrijf die bij deze indicator meetellen ruim € 14 miljoen, terwijl de risico's op ruim € 3,9 miljoen worden ingeschat. Hierdoor wordt op deze indicator een voldoende gescoord.

Weerstandscapaciteit (bedragen * € 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019
Risico's grondexploitaties	6.325	6.350	6.870	5.180	3.910
Weerstandvermogen grondbedrijf	16.475	17.563	19.637	13.997	14.005
Weerstandscapaciteit grondbedrijf	2,6	2,8	2,9	2,7	3,6

Toekomstig nog te realiseren baten en lasten in relatie tot de BIE (Balanspost: bouwgronden in exploitatie) (4.4)

Dit kengetal geeft aan wat de gemeenten nog aan lasten en baten moet realiseren bij de actuele boekwaarde van de BIE (Bouwgronden In Exploitatie). Als dit te hoog is dan is dan zegt dat iets over de nog te verrichten inspanningen. Als de geraamde baten en lasten samen drie keer groter zijn dan de huidige boekwaarde dan is de score onvoldoende. Daarnaast zijn

er twee grondexploitaties (Zwaaikom en Everdenberg Oost) welke nog aan de start van hun ontwikkeling staan.

Te realiseren baten en lasten i.r.t. de waarde van de grond-exploitaties (bedragen * € 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019
Waarde grondexploitaties (excl NIEGG)	38.280	32.900	28.833	19.580	15.362
Te realiseren lasten	39.670	29.862	27.913	27.774	23.844
Te realiseren baten	88.385	74.651	61.309	50.300	38.709
Factor	3,3	3,2	3,1	3,9	4,1

Uitstaande leningen, garantstellingen en waarborgen

Zekerheden leningen, garantstellingen en waarborgen (5.1)

Een gemeente loopt mogelijk risico's bij het uitzetten van leningen, het geven van garanties of waarborgen. Het risico vermindert als zekerheden zijn gesteld, zoals het 1e recht van hypotheek, een bankgarantie of als een lening uitstaat bij partijen met minimaal een AA-rating qua kredietwaardigheid. Op 31 december 2019 is de totale omvang van de gewaarborgde geldleningen € 371,9 miljoen en van de garantstellingen € 8,4 miljoen. De gewaarborgde geldleningen verlopen allemaal via de WSW. Hier staan veelal vastgoedportefeuilles tegenover. In Oosterhout bedraagt het gewogen percentage zekerheden voor leningen en garantstellingen daarom 98% en scoort daarmee voldoende.

Meerjarig onderhoud kapitaalgoederen

Toereikende onderhoudsbudgetten (6.1)

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de kapitaalgoederen binnen haar gemeentegrenzen. Veelal betreft dit kapitaalgoederen in de openbare ruimte zoals wegen, groen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken.

De kapitaalgoederen worden gemiddeld met een 7,2 gewaardeerd (op een schaal van 1 tot 10, dus voldoende).

Gemeentelijke indicatoren	Score 2015	Score 2016	Score 2017	Score 2018	Score 2019
Burgerindicatoren					
Waarderen onderhoud groen in de woonbuurt	6,3	6,2	6,2	6,6	6,6
Waardering onderhoud wegen en fietspaden in de woonbuurt	6,5	6,1	6,0	7,0	7,1
Waardering straatverlichting in de woonbuurt	7,9	7,5	7,6	7,7	7,8

Lokale lastendruk

Lokale lastendruk (7.1)

De lokale lastendruk is de druk van de lasten van rioolheffing, afvalstoffenheffing en OZB. Het gemiddelde van Nederland is in 2019 € 740 (COELO – Atlas lokale lasten 2019). Binnen een afwijking van 5% van dit gemiddelde is de score voldoende, daarbuiten goed (- 5%) of onvoldoende (+ 5%). Oosterhout heeft een berekende lastendruk van € 707 (begroting 2020) en scoort daarmee voldoende.

Lokale lastendruk	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gemiddelde Nederland (T-1)	704	716	723	723	711	740	776
Oosterhout	665	678	649	652	692	707	n.t.b.
	94,4%	94,7%	89,7%	90,2%	97,2%	95,5%	n.t.b.

Onbenutte belastingcapaciteit OZB (7.2)

Landelijk mag de OZB opbrengst jaarlijks voor alle gemeenten gezamenlijk maar een beperkte stijging laten zien. De macronorm die hier eerder voor gehanteerd kon worden, bestaat inmiddels niet meer, waardoor het lastig is om deze indicator te scoren. Voor 2020 bedraagt de gemiddelde stijging van de OZB voor woningen 4,9%. Oosterhout heeft in 2020 de OZB-tarieven trendmatig verhoogd met 1,4%. Ten opzichte van dit gemiddelde zit dus theoretisch nog onbenutte belastingcapaciteit. Oosterhout kent echter in absolute zin een vrij gemiddeld OZB-tarief voor woningen.

Inkomstenderving OZB door leegstand niet-woningen (7.3)

Leegstand kost de gemeente geld. Er bestaat een directe relatie tussen de opbrengst OZB gebruikers niet-woningen en leegstand. Verder wordt bij de korting die gemeenten krijgen in de algemene uitkering geen rekening gehouden met eventuele leegstand. Gemeenten worden gekort op basis van de WOZ-waarde van de panden. Natuurlijk bestaat er ook een indirecte relatie met derving inkomsten rioolheffing. In de bepaling van deze tarieven wordt in bepaalde mate rekening gehouden met leegstand. Indien deze leegstand in werkelijkheid lager is dan waar rekening mee is gehouden in de berekening van de tarieven, is er geen sprake van inkomstenderving. In de jaren 2015 t/m 2017 was de werkelijke leegstand hoger dan waar rekening mee was gehouden. Vanaf 2018 is de totale opbrengst wel gehaald en hiermee scoort Oosterhout volgens de norm een voldoende.

OZB gebruikers niet-woningen (Bedragen * € 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019
Begrootte opbrengst	2.122	2.144	2.164	2.164	2.214
Werkelijke opbrengst	2.047	2.134	1.951	2.205	2.263
Realisatiepercentage	96,5%	99,5%	90,2%	101,9%	102,2%

Kostendekkendheid leges (7.4)

Deze indicator geeft aan in hoeverre de lasten worden gedekt door de baten. Bepaalde leges mogen maximaal 100% kostendekkend zijn (de baten mogen de lasten niet overstijgen). Als de kostendekkendheid lager is, is er mogelijk ruimte om meer baten te realiseren. Bij het bepalen van de extra ruimte dient rekening gehouden te worden met wettelijk vastgestelde maximumtarieven van de producten. Het totaal van onze legesverordening van Oosterhout komt lager uit, maar we zien wel jaarlijks schommelingen in de totale kosten en opbrengsten. Echter er resteert hier nog wel ruimte. Ten opzichte van de totale baten in de begroting is dit een relatief klein bedrag en daarmee scoort Oosterhout neutraal.

Financieel evenwicht

Ombuigingen (8.1)

Vanaf de begroting 2019 zijn forse taakstellingen in de begroting opgenomen op gebied van jeugd en Wmo (resp. € 2 miljoen en € 1,2 miljoen). In 2019 is de helft van deze taakstelling gerealiseerd (resp. € 1 miljoen voor jeugd en € 600.000 voor Wmo). In de begroting 2020 moet de 2^e fase van de taakstelling voor jeugd en Wmo (resp. € 1 miljoen en € 600.000) omgezet in concrete maatregelen en daarmee gerealiseerd zijn. In 2021 staat een 3^e tranche van € 600.000 aan ombuigingen voor de Wmo gepland. Op basis van de tussentijdse cijfers bij de 1^e corap 2020, kan geconcludeerd worden dat de taakstelling voor jeugd behaald is, maar voor Wmo is dit, gezien het geprognosticeerde tekort, niet het geval.

De score laat zien dat we hierop een positief scoren; de totale omvang van de nog openstaande taakstelling (€ 1,2 miljoen) is net iets lager dan 1% van de totale begroting.

Verhouding structurele lasten en structurele baten (8.2)

Structurele lasten moeten worden afgedekt door structurele baten. Andersom mogen incidentele lasten worden afgedekt door incidentele baten. De indicator voor de structurele exploitatieruimte is in 2017 voor het eerst in lange tijd onder de 100% gedaald. Dit wordt veroorzaakt door de tekorten binnen het sociaal domein. In de begroting 2020 is deze indicator neutraal. De jaren erna wordt deze weer negatief. Dit wordt veroorzaakt door de nog openstaande taakstellingen op jeugd en Wmo (€ 2,2 miljoen in 2021 en verder). Indien deze gerealiseerd worden, komt deze verhouding weer rond 100% te liggen. Vooralsnog wordt deze indicator daarom neutraal gescoord.

Verhouding structurele lasten en baten	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Oosterhout	95,8%	99,0%	98,6%	100%	98,5%	97,7%

Sluitende begroting (8.3)

De meerjarenbegroting 2020-2023 is in de jaren 2020 en 2021 sluitend. In meerjarenperspectief is sprake van een (beperkt) tekort.

Afhankelijkheid van inkomsten vanuit het Rijk (8.4)

Bij de inkomsten is vooral de vraag hoe afhankelijk Oosterhout is van het Rijk. Of negatief geformuleerd de gevoeligheid voor Rijksbezuinigingen. Hoe hoger de afhankelijkheid van het Rijk, hoe minder flexibel de begroting van de gemeente is. De inkomsten vanuit het Rijk zijn grofweg te verdelen in de Algemene Uitkering en specifieke uitkeringen. De gemeente Oosterhout is voor meer dan de helft van haar inkomsten afhankelijk van het Rijk. Dit is sinds 2015 (met de komst van de decentralisaties) verder toegenomen. Iets minder dan de helft van de gemeentelijke inkomsten is dus afkomstig uit eigen heffingen en andere partijen. Een norm hiervoor is niet aanwezig, maar zoals blijkt uit de tekst onder de onderstaande tabel is de hoogte van de Algemene Uitkering per inwoner voor Oosterhout lager dan gemiddeld. Hieruit mogen we opmaken dat Oosterhout ook hierin relatief beter scoort dan andere gemeenten.

Gemeente Oosterhout (bedragen * 1.000)	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
% AU van totale baten	€ 74.698 44,5%	€ 76.765 44,9%	€ 82.824 48,4%
% specifieke uitkeringen van totale baten	€ 16.228 9,7%	€ 17.202 10,1%	€ 17.261 10,1%
% Rijksuitkeringen van totale baten	€ 90.927 54,1%	€ 93.967 55,0%	€ 100.085 58,4%
<i>Totale baten</i>	€ 167.965	€ 170.772	€ 171.189

In 2019 ontving een Nederlandse gemeente gemiddeld € 1.796 aan algemene uitkering per inwoner. Het hoogste bedrag dat werd uitgekeerd was € 3.050 in Schiermonnikoog. Het laagste bedrag was € 842 in Bloemendaal. De gemeente Oosterhout ontving in 2019 € 1.488 per inwoner. Dat is lager dan het landelijk gemiddelde. Dat is regulier voor gemeenten van onze grootte. Grote gemeenten en gemeenten in het noorden van het land ontvangen meer dan het landelijke gemiddelde, vooral door hun zwakkere sociale structuur.

Bijlage 4 Financiële effecten Coronacrisis

